

การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่า
ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี
ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ

จันทนา เจตินัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

**The desirable features that add value for accounting students
followed by requirements of government agencies and
professional organizations**

Jantana Jetinai

**A Thematic paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program
Department of Accountancy
Faculty of Accountancy, Dhurakij Pundit University
2012**

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัย เรื่องการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.เอกพล คงมา ดร.พิทรนันท์ เพชรเชิดชู และ ดร.ปรีเปรม นนทสิทธิ์ที่กรุณาให้แนวทางความรู้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่านและนอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

หากงานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจไม่มากนักน้อย สำหรับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ต่อไป

จันทนา เจตินัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตงานการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2. ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชี (International Education Standard for Professional Accountant : IES)...	6
2.2 หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี.....	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี....	12
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับกาอาชีวศึกษา.....	15
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์.....	20
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
3.1 การดำเนินการวิจัย.....	40
3.2 กรอบแนวคิด.....	40
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4. ผลการวิจัย.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย.....	70
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	70
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	74
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	79
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตร ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552.....	87
ภาคผนวก ข ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๔.....	94
ภาคผนวก ค ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒.....	98
ภาคผนวก ง ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับ ปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓.....	102
ภาคผนวก จ ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕) เรื่อง จรรยาบรรณของ ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓.....	104
ภาคผนวก ฉ ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ ๕/๒๕๕๓ เรื่อง หลักสูตร ตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี.....	112
ภาคผนวก ช พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓.....	115
ภาคผนวก ซ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗.....	128
ประวัติผู้เขียน	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ.....	17
2.2 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง.....	18
2.3 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ	19
2.4 ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์.....	21
2.5 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา.....	23
2.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ/นายจ้าง.....	38
4.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	48
4.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้.....	52
4.3 เปรียบเทียบ โครงสร้างหลักสูตรมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของ สภาวิชาชีพบัญชีและหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสาย ปฏิบัติการ(ต่อเนื่อง).....	55
4.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านทักษะทางปัญญา.....	56
4.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ.....	59
4.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ.....	62
4.7 สรุปคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่

3.1 กรอบแนวคิดการกำหนดคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์.....

หน้า

42

หัวข้อสารนิพนธ์	การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ
ชื่อผู้เขียน	จันทนา เจตินัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.เอกพล กงมา
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ระหว่างมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ข้อกำหนด ประกาศของสภา วิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิ เพื่อที่จะวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่า ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 2 ด้าน ความรู้ที่นักบัญชีมืออาชีพต้องมี IES ฉบับที่ 3 ด้านทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) IES ฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทศนคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีและผู้จัดทำบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศสภา วิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีในด้านต่างๆ 5 ด้าน ตามลำดับได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนดประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และนักศึกษาอาชีวศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

Thematic Paper Title	The desirable features that add value for accounting students followed by requirements of government agencies and professional organizations
Author	Jantana Jetinai
Thematic Paper Advisor	Dr. Eakapol Kongma
Department	Accountancy
Academic Year	2011

ABSTRACT

The research, “the desirable features that add value for accounting students followed by requirements of government agencies and professional organizations,” aims to study the desirable features that add value for accounting students. This study includes the international education standard for professional accountants (IES), declared the guidelines of the Federation of Accounting Professions (FAP), Undergraduate Qualifications, and Accounting Standards Act 2010 and the 2011 National Vocational Qualifications.

The research methodology is qualitative by reviewing the documents and collecting data from academic papers, journal articles, books, textbooks, thesis, research reports and information from the internet. The data also includes International Education Standards for professional accountants (IES) No. 2 in the knowledge that professional accountants, IES No. 3 professional skills, IES No. 4 professional values ethics and attitudes, Accounting Act 2000, accounting duties and responsibilities of the accounting and bookkeeping, Accounting profession Act 2004 and code of ethics for professional accountants, General Federation of No. 5/2010 on undergraduate accounting courses, Undergraduate qualifications, Accounting Standards Act 2010, and National Vocational Qualifications Act 2011.

The results were as follows.; desirable features that add value to accounting students consist of five elements, the moral and professional ethics, knowledge, intellectual skills, personality and responsibility, and the numerical analysis communication and information technology. Desirable features of the university students and vocational students should comply with international standards of education for professional accountants (IES) No. 2, No. 3, and

No. 4. In addition, this also complies with notification requirements from the FAP. Furthermore, the desirable features of an undergraduate degree students also comply with National Vocational Qualifications Act 2011.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลกระทบต่อทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศไทยเราอย่างมาก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ สิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา ซึ่งบุคลากรทางการศึกษา ครู-อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาต่างมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างสถาบันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในด้านต่างๆ เช่นความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยเราจึงควรต้องมีการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่ดีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะการศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน สร้างคนให้เป็นคนดีเป็นคนเก่ง คนมีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม “การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม ของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ” (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 28 กรกฎาคม 2504)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทของศึกษาไทย ความมุ่งหมายและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 15 การจัดการศึกษาของไทยมีการจัดการศึกษาสามรูปแบบคือการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ รวมทั้งให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างเรียนในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

สำหรับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามมาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวินิจฉัยให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ มาตรา 9 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ประกอบด้วย 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ 4) หลักสูตรอื่นๆ เช่น หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปวช. ได้รับวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปวช. เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปวส. ได้รับวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ประเภทวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 9 ประเภทวิชาได้แก่ 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม 2) ประเภทวิชาศิลปกรรม 3) ประเภทวิชาคหกรรม 4) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม 5) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 6) ประเภทวิชาเกษตรกรรม 7) ประเภทวิชาประมง 8) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ 9) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่ละประเภทวิชาแบ่งออกเป็นสาขาวิชาต่างๆ อีกหลายสาขา เช่นประเภทวิชาพาณิชยกรรมแบ่งเป็นสาขาวิชาการบัญชี สาขาการตลาด สาขาเลขานุการ สาขาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้หลากหลายตามความชอบ ความถนัด ความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งการเลือกเรียนในสายวิชาชีพนั้น นับว่ามีความสำคัญช่วยให้คนเรียนไม่เก่งในสายสามัญ ได้เรียนเก่งและเรียนได้ถูกทางในสายอาชีพที่ดีที่สุด นอกจากนี้ยังช่วยให้คนเรียนเก่ง แต่ขาดสนใจในด้านเศรษฐกิจสามารถเป็นนักคิดนัก

คัดแปลงและนักประดิษฐ์ได้ ช่วยลดช่องว่างของความไม่เท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะการศึกษาทำให้คนมีความเสมอภาคกัน

การจัดการอาชีวศึกษาของไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและปรับกระบวนการทั้งหมดของอาชีวศึกษา มีการจัดตั้งสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 13 เพื่อเป็นการยกระดับวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมี 415 แห่ง ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่เก่งทางด้านปฏิบัติการให้มีความเป็นเลิศสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับโลกโลกาภิวัตน์และการเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

สาขาวิชาการบัญชีเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่เปิดทำการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มุ่งเน้นผลิตนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้ในเชิงวิชาการด้านบัญชีและความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะในการคิด วิเคราะห์สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานบัญชีได้จริง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีทักษะในการใช้ภาษาสื่อสาร เพื่อให้ทำให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ตลาดแรงงาน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ วิชาชีพบัญชีเป็นอาชีพที่ให้บริการที่สำคัญยิ่งต่อทุกองค์กรโดยเฉพาะองค์กรธุรกิจที่ต้องมีการแข่งขันกันสูง บัญชีถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญเป็นแหล่งข้อมูลของธุรกิจที่ฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องต่างก็ต้องนำไปในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร การจัดทำบัญชีเป็นหน้าที่งานที่ทุกองค์กรทั้งที่จัดตั้งขึ้นโดยมุ่งหวังกำไรหรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไรต่างก็ต้องมีการจัดทำบัญชี บทบาทของนักบัญชีในวันนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนักบัญชีมิใช่เป็นเพียงผู้ทำบัญชีเพียงอย่างเดียวแต่ยังต้องเป็นผู้แปลความ อธิบายและเสนอแนะ ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นมือขวาของผู้บริหาร สิ่งนี้นักบัญชีต้องคำนึงถึงในการประกอบวิชาชีพคือต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานตามมาตรฐานบัญชี ตามหลักปฏิบัติทางวิชาการบัญชีและอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อกิจการที่ตนเองจัดทำบัญชีหรือทำการ สอบบัญชี นักบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ระมัดระวังหากปฏิบัติงานไม่ถูกต้องหรือกระทำผิดต่อสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีจะได้รับโทษตามบทกำหนดโทษทางกฎหมาย

ผู้วิจัยต้องการศึกษา การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ ระหว่างมาตรฐาน การศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี และ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ สอดคล้องตามมาตรฐานข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ และสิ่งสำคัญมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน/ผู้ประกอบการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชีระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบัญชี พ.ศ. 2553 ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานักศึกษสาขาวิชาการบัญชี ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) และตามหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี

2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพ ของนักศึกษาให้ทัดเทียมระดับนานาชาติ และเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีศักยภาพพร้อมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และมีจิตสำนึกต่อสังคม มีความเป็นไทย และดำรงตนอยู่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551)

กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ หมายถึง กรอบที่แสดงรายละเอียดของข้อกำหนดในการจัดระดับคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพตามสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตรและขอบข่ายหรือข้อกำหนดที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการตามลักษณะของหลักสูตรแต่ละระดับคุณวุฒิของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ (ไพฑูริย์ นันตะสุนันท์, 2552)

วิชาชีพบัญชี หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

สมรรถนะ (Competence) ความหมายทั่วไปหมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการอย่างแนบแน่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2550: 1)

สมรรถนะ (Competence) ความหมายของงานอาชีพหรือวิชาชีพ หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการกันแนบแน่น เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2550: 1)

บทที่ 2

ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวน เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา ประกอบการวิเคราะห์และอภิปราย ผลการวิจัย โดยมีสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES)
2. หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี
3. แนวคิดเกี่ยวกับ TQF
4. แนวคิดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา
5. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(International Education Standard for Professional Accountant: IES)

สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants : IFAC) เป็นองค์กรทางวิชาชีพบัญชีมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีในระดับสากลให้มีความสอดคล้องและสามารถให้บริการทางวิชาชีพที่มีคุณภาพในเกณฑ์เดียวกัน IFAC ได้มีการกำหนดแนวนโยบาย (Policy Position) ข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีซึ่งประเทศต่างๆ ทั่วโลกสามารถนำไปใช้ในการกำหนดข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีในประเทศของตนเองได้ สำหรับประเทศไทยเรา สภาวิชาชีพบัญชีได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants : IFAC) ซึ่งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ IFAC มีผลทำให้นักบัญชีไทยและการศึกษาวิชาการบัญชีในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการที่ IFAC ได้ออกมาตรฐานการศึกษาวิชาการบัญชีและพัฒนาคุณภาพนักบัญชี (International Education Standards : IES) จำนวน 8 ฉบับ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการศึกษาวิชาการบัญชีและพัฒนาคุณภาพของนักบัญชีสำหรับประเทศที่เป็นสมาชิกให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล IES 8 ฉบับ มีดังนี้

IES 1 ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education)

IES 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Program)

IES 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills)

IES 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทศนคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes)

IES 5 ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง (Practical Experience Requirement)

IES 6 การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะ (Assessment of Professional Capabilities and Competence)

IES 7 การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Continuing Professional Development A Program of Lifelong Learning and Continuing Development Professional Competence)

IES 8 ข้อกำหนดด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (Competence Requirement for Audit Professionals)

การศึกษาวิชาชีผู้ศึกษาวิชานี้จะกล่าวถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ IES ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4

IES 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Program) ได้กล่าวถึงความรู้ทางวิชาชีพบัญชีที่ต้องศึกษาก่อนเป็นนักวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วยองค์ความรู้ 3 ด้าน ได้แก่

1. การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (Accounting Finance and Related Knowledge) ประกอบด้วยวิชา

1.1 บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน (Financial Accounting and Reporting)

1.2 บัญชีบริหารและการควบคุม (Management Accounting and Control)

1.3 ภาษีอากร (Taxation)

1.4 ธุรกิจและกฎหมายธุรกิจ (Business and Commercial Law)

1.5 การตรวจสอบและการรับรอง (Audit and Assurance)

1.6 การเงินและการจัดการทางการเงิน (Finance and Financial Management)

1.7 จรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Values and Ethics)

2. ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและธุรกิจ (Organizational and Business Knowledge)

ประกอบด้วยวิชา

- 2.1 เศรษฐศาสตร์ (Economics)
- 2.2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment)
- 2.3 การบริหารองค์กร (Corporate Governance)
- 2.4 จริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics)
- 2.5 ตลาดเงิน (Financial Markets)
- 2.6 วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods)
- 2.7 พฤติกรรมองค์กร (Organizational Behavior)
- 2.8 การตลาด (Marketing)
- 2.9 ธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business and Globalization)
- 2.10 การจัดการ และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Management and Strategic Decision Making)

3. ความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศ (IT Knowledge and Competences)

ประกอบด้วยวิชา

- 3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (General Knowledge of IT)
- 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Control Knowledge)
- 3.3 ความสามารถในการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Control Competences)
- 3.4 ความสามารถของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT user competences)
- 3.5 ความสามารถและบทบาทของผู้บริหาร (Manager) ผู้ประเมิน (Evaluator) และผู้ออกแบบ (Designer) ระบบสารสนเทศ

IES 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับนักวิชาชีพบัญชีไว้ 5 ด้านดังนี้

1. ทักษะด้านความรู้ (Intellectual skills) เช่น ความรู้ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัญชี เป็นต้น
2. ทักษะเฉพาะทาง (Functional Skills) เช่น ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน เป็นต้น
3. ทักษะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) เช่น การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication skills) เช่น การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข การทำงานเป็นทีม เป็นต้น

5. ทักษะด้านองค์กรและการจัดการธุรกิจ (Organizational and business management skills) เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการโครงการ และความเป็นผู้นำ เป็นต้น โดยทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีนั้นจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยขึ้นอยู่กับรูปแบบของธุรกิจ และความซับซ้อนในการประกอบธุรกิจ ซึ่งนักบัญชีจำเป็นต้องมีการปรับตัว เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

IES 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณที่นักวิชาชีพบัญชีต้องมีตาม Code of Ethics for Professional Accountants ได้แก่

1. ความซื่อสัตย์ (Integrity) นักวิชาชีพบัญชีต้องมีความซื่อสัตย์ เป็นคนตรงไปตรงมา
2. ความเป็นกลาง (Objectivity) นักวิชาชีพบัญชีต้องไม่มีความลำเอียง (Bias) ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หรือได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่นซึ่งทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจ (Judgment) ทางวิชาชีพหรือธุรกิจ

3. ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ (Professional Competence and Due Care) นักวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านการปฏิบัติงาน กฎหมาย ข้อบังคับ และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอยู่ในระดับที่สามารถให้บริการทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ

4. การรักษาความลับ (Confidentiality) นักวิชาชีพบัญชีต้องเก็บรักษาข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานวิชาชีพไว้เป็นความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแก่บุคคลที่สาม หากไม่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจในเรื่องดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้จะเป็นเรื่องการให้ข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด

5. การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professional Behavior) นักวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่วิชาชีพ

สรุปคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพตาม IES ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 มีดังนี้

1. นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต้นทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งได้กำหนดวิธีการคัดเลือกเข้าศึกษาด้านการบัญชีอย่างเป็นระบบ และมีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพบัญชี สามารถนำวิชาความรู้พัฒนาตนเองให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพได้ในอนาคต

ใน IES ฉบับที่ 2 ประกอบด้วยองค์ความรู้ในหลักสูตรการบัญชีเป็น 3 ด้าน คือ การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) ความรู้เกี่ยวกับองค์กร และธุรกิจ (Organizational and Business Knowledge) และความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศ (IT Knowledge and Competences)

2. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ในด้านต่างๆ ใน IES ฉบับที่ 3 ได้กล่าวถึง ทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทาง เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ทักษะด้านบุคคล (Personal Skill) ทักษะด้านทักษะสัมพันธ์และการสื่อสาร ทักษะด้านองค์กรและการบริหารจัดการธุรกิจ

3. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีจรรยาบรรณ ทักษะค่านิยมต่อวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) ใน IES ฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ การรักษาความลับ การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ

2.2 หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี

2.2.1 สภาวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (Federation of Accounting Professions) เป็นองค์กรวิชาชีพจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีฐานะเป็นนิติบุคคล วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา การอบรม การวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ส่งเสริมความสามัคคี และผดุงเกียรติของสมาชิก กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีแนวทางปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบ อนุญาต พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่างๆ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิก ในการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี ช่วยเหลือ แนะนำเผยแพร่และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิก IFAC (International Federation of Accountants) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี

2.2.2 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้นิติบุคคล ทั้งที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทยและต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย และกิจการร่วมค้า ตามประมวลรัษฎากรเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่วนบุคคลธรรมดาและห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนจะต้องจัดทำบัญชีที่ต่อเมื่อรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติและต้องมีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ โดยแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างผู้ทำบัญชีและผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีให้ชัดเจนตามที่พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 กำหนด

2.2.3 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 บัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ ส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ ควบคุมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นผู้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีความก้าวหน้าในวิชาชีพบัญชี ภายใต้การกำกับดูแลของสภาวิชาชีพ การประกอบวิชาชีพบัญชีครอบคลุมด้านต่างๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สำหรับการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีผู้ทำบัญชีมีหน้าที่จัดทำบัญชี ปิดบัญชีและจัดทำงบการเงิน ผู้ทำบัญชีต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี มีคุณวุฒิจบการศึกษาอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่า และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้ และไม่เคยมองคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามฐานความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 39 (3) เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี การประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และต้องเป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญ ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อย

กว่าห้าปีไม่เป็นบุคคลล้มละลาย สำหรับนักบัญชีที่ประกอบวิชาชีพในอีก 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีไม่ได้มีการควบคุมจะเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีหรือจะขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักวิชาชีพบัญชีต้องมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน เก็บรักษาความลับ มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประพฤติผิดจรรยาบรรณมีโทษ 4 สถาน ได้แก่ตักเตือนเป็นหนังสือ ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียน โดยมีกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปี เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

2.2.4 ประกาศสภาวิชาชีพ ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ สภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ในการรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาการบัญชีในระดับปริญญาตรี ต้องมีหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ และมีโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมีโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี/TQF

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เดิมเป็นทบวงมหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตลอดจนการพัฒนาอาจารย์ระดับอุดมศึกษาทั้งการศึกษาระดับปริญญาตรีและการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thailand Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) และออกประกาศเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2. เพื่อกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตเพื่อเชื่อมโยงคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย
3. เพื่อเป็นกรอบอ้างอิงสำหรับการประเมินคุณภาพทั้งภายในภายนอก
4. เพื่อให้คุณวุฒิของสถาบันในประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
5. เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ผู้ประกอบการและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ
6. เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการผลิตบัณฑิตแต่ละสาขา
7. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาาระดับอุดมศึกษาของประเทศซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพ ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2552, 2552: 2)

สำหรับสาขาวิชาบัญชี คณะกรรมการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิตามแบบ มคอ. 1 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ประกาศ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2553 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการการจัดศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบัญชี ของภาครัฐและเอกชนได้กล่าวถึงลักษณะของสาขาวิชาบัญชีไว้ว่า “สาขาวิชาการบัญชี มีความเป็นศาสตร์และศิลป์อยู่ด้วยกัน เนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ มีความเป็นสากลเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ การศึกษาในสาขาวิชาการบัญชีจึงเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความรอบรู้ในศาสตร์และ ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานสากลรวมทั้งศาสตร์อื่นที่สัมพันธ์กัน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีวิธีเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และทัศนคติ ขอบเขตองค์ความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1) ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง 2) ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ

เทคโนโลยีสารสนเทศ และการประยุกต์ใช้ความรู้ในทางปฏิบัติในสถานการณืและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้แนวทางในการจัดขอบเขตองค์ความรู้ของสาขาวิชาการบัญชี พิจารณามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” (ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2552, 2552: 2)

การที่นักศึกษาได้มีการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างเรียน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีความมุ่งหวังให้นักศึกษามีมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) 5 ด้านดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรมมีความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม มีความสามารถในการปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม

2. ด้านความรู้ (Knowledge) มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาชีพบัญชีอย่างกว้างขวางและเป็นระบบรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ สำหรับการฝึกปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) มีความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility) มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis skills, communication and information technology skills) มีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา

2.4.1 ความหมายการอาชีวศึกษาและภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551)

การอาชีวศึกษาหมายถึงการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ โดยจัดเป็นขบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านทักษะ หรือความชำนาญงาน (Psychomotor domain) ด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive domain) และด้านเจตคติ (Affective domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรวุฒิ บุญยโสภณ, 2542:3)

การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่มุ่งฝึกลักษณะนิสัยรักการทำงาน มีความรัก มีความรู้ความชำนาญในอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน มุ่งเน้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ การจัดการอาชีวศึกษาจึงมุ่งผลิตกำลังคนที่มีทักษะในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือและระดับผู้ชำนาญเฉพาะอย่างให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2538)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ การจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (มาตรา ๒๐) และตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือและระดับผู้ชำนาญการ เฉพาะสาขาวิชาชีพให้มีคุณภาพสอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงาน หัวหน้างาน เป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้โดยเน้นการแก้ปัญหาสร้างองค์ความรู้ในอาชีพและเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตรงตามความต้องการของสถานประกอบการเพื่อเพิ่มผลผลิตและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศให้ได้ระดับมาตรฐานสากล ทำให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพโดยอิสระและพึ่งตนเองได้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจหลักดังนี้

1. จัดทำข้อเสนอนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ
2. ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
3. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร

4. พัฒนานาฏกลางกรของอาชีวศึกษา
5. ติดตามประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน
6. ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ
7. จัดระบบส่งเสริมและประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
8. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย
9. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.4.2 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552

สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ กรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการพ.ศ. 2552 เป็นหลักสูตรต่อเนื่องกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชานั้นมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการศึกษาและมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ การจัดการศึกษามีทั้งในระบบ นอกกระบบ และระบบทวิภาคี มีการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อให้นักศึกษามีสมรรถนะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของตนเองและสมรรถนะในงานอาชีพ โครงสร้างหลักสูตรมีหน่วยกิตรวม 72-78 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต โครงการพิเศษ 6 หน่วยกิตรวม 48 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.4.3 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2554

สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างน้อย 3 ด้าน

1. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา

2. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน

3. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริงรวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาเป็นกรอบที่แสดงรายละเอียดของข้อกำหนดในการจัดระดับคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพตามสาขาวิชาโครงสร้างหลักสูตรและขอบข่ายหรือข้อกำหนดที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการตามลักษณะของหลักสูตรแต่ละระดับคุณวุฒิของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ หลักการสำคัญของกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษามีดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ
2. เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารเพื่อสร้างเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
3. มุ่งให้คุณวุฒิของทุกสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับและสามารถเทียบเคียงกันได้
4. มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานอาชีพหรือตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและสถาบันจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึง 3 ระดับมีดังนี้

1. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการกำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือ ตรงตามสาขาอาชีพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบและบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบในระดับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ระดับปวช. 1	ระดับปวช. 2	ระดับปวช. 3
มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงาน	มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงาน	มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและวิธีดำเนินการสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะใน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ระดับปวช. 1	ระดับปวช. 2	ระดับปวช. 3
ที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดการณ์ได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐานและหรือทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน	ที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในขอบเขตงานหลากหลายและบริบทต่างๆ รวมทั้งสามารถรับผิดชอบงานด้วยตนเองและหรือการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน	ขอบเขตสำคัญและบริบทต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำสามารถประยุกต์ทักษะ และความรู้ไปสู่บริบทใหม่ๆ สามารถให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาเฉพาะด้านอาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่นรวมทั้งมีส่วนร่วมและหรือมีการประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

ที่มา:ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตร (ปวช.) พ.ศ. 2551

2. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับเทคนิค ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการและชุมชน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผน จัดการ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ สอนงาน และบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบในระดับผู้ควบคุมงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ระดับปวส. 1	ระดับปวส. 2
สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในขอบเขตทั่วไปของงานหลากหลาย บางงานที่มีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำสามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ในการจัดการ การแก้ปัญหาและแนะนำ	สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพตามแนวทางของตนเองในการวางแผนและจัดการทรัพยากรได้เหมาะสมมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการ ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ระดับปวส. 1	ระดับปวส. 2
ผู้อื่น รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่น และหมู่คณะ	เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวางแผน การประสานงาน

ที่มา: ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2551

3. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กำหนดให้มีความสามารถที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับเทคโนโลยี ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพสถานประกอบการและชุมชนมีความสามารถในการปฏิบัติงานระดับ เทคโนโลยี สามารถออกแบบ จัดการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ สอนงาน พัฒนางาน และบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์ของการเรียนรู้เป็น 2 ระดับ

ตารางที่ 2.3 สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

ระดับที่ 1	ระดับที่ 2
สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพตามแนวทางของตนเองในการวางแผนและจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม มีส่วนร่วมพัฒนาและริเริ่มวิธีการปฏิบัติ รับผิดชอบตนเอง ผู้อื่นและคณะมีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น	สามารถศึกษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ใช้เทคโนโลยีหรืองานวิชาชีพในขอบเขตที่กว้างขวาง และใช้บริหารงานการผลิตหรือบริการในงานอาชีพ รับผิดชอบตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น

ที่มา: ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่ดีของบัณฑิตไทยต้องเป็นทั้งคนเก่งและคนดี สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ควรมีลักษณะดังนี้ (ลีปพนนท์ เกตุทัต, 2532:36-37)

1. ด้านพื้นฐานทั่วไป บัณฑิตควรมีความรู้และตระหนักในคุณค่าของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทย ควรมีทัศนะกว้างมองเห็นภาพรวมปัญหาระดับโลก มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทนเห็นแก่ตัว มุ่งทำงานเพื่อส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
2. ด้านวิชาการและวิชาชีพ มีความเข้าใจหลักวิชาการ รู้จักประยุกต์ สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้ รู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษดี สามารถฟัง เขียน อ่าน พูดได้ดี กระชับ ชัดเจน
3. ด้านปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมทันสมัย มีความคิดริเริ่ม รู้จักวางแผน รู้จักตัดสินใจ รู้จักจัดการ รู้จักคิดลึก คิดรอบ มองหาโอกาส รู้จักโอกาสและความเสี่ยง กล้าตัดสินใจ
4. ฝึกตนเองในการทำงานลักษณะต่างๆ มุ่งประสานการทำงานด้วยใจ สมอง และฝีมือ ทำงานด้วยใจรัก ทำงานเดียวกันด้วยสมอง ทำงานนั้นด้วยฝีมือขยันหมั่นเพียรและประณีตทำงานเป็นกลุ่มด้วยความสามัคคี

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มีคุณลักษณะดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
2. มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. มีความสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบ
4. มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม
5. มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ที่บัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีตามความเห็นของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี มีดังนี้

ตารางที่ 2.4 ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

ความรู้ทางวิชาชีพ บัญชี	ทักษะความเป็น นักบัญชี	คุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณของ นักบัญชี	บุคลิกภาพความเป็น นักบัญชี
<p>1. ความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม</p> <p>2. ความรู้ที่เกี่ยวข้อง กับวิชาชีพบัญชี เศรษฐศาสตร์ การตลาด การเงิน การจัดการ กฎหมาย และภาษีอากร</p> <p>3. ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานในการ ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ทางบัญชีและระบบ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์</p> <p>4. ความรู้ในวิชาชีพ บัญชี ความรู้ด้านบัญชี การเงิน บัญชีบริหาร การสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน</p>	<p>1. ทักษะการใช้สติ ปัญญา มีวิจารณญาณ ไตร่ตรอง สามารถ เลือกใช้วิธีการแก้ ปัญหาที่เหมาะสม มี ความสามารถในการ วิเคราะห์และเลือกใช้ ข้อมูล</p> <p>2. ทักษะด้านมนุษย สัมพันธ์ มีความ สามารถในการ ประสานงานและ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้</p> <p>3. ทักษะด้านการ ติดต่อสื่อสาร การ แสดงความคิดเห็น การนำเสนอ การพูด การเขียน</p> <p>4. ทักษะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการ ใช้คอมพิวเตอร์</p>	<p>1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล ยุติธรรม และ มีความเมตตากรุณา</p> <p>2. มีมาตรฐานในการ ปฏิบัติงาน รักษา ระเบียบวินัย การใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความสามัคคี</p> <p>3. ความรับผิดชอบ และรักษาความลับ มีความรับผิดชอบ กตัญญู เสียสละ อุทิศตน และรักษา ความลับขององค์กร</p>	<p>1. การใช้คำพูด มีวาจา สุภาพอ่อนโยน และ การใช้คำสะกดและคำ ควบกล้ำที่ถูกต้อง</p> <p>2. รูปร่างหน้าตาการ เป็นเพศชาย เพศหญิง และการมีรูปร่าง หน้าตาสมส่วน</p> <p>3. อารมณ์ความร่าเริง แจ่มใส ควบคุมตนเอง และปรับตัวเหมาะสม กับสถานการณ์</p> <p>4. เจตคติ เชื้อมั่นตน เองยอมรับความคิด เห็นของผู้อื่นและมี ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ บัญชี</p>

ที่มา: เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547: 21-22)

คุณลักษณะของนักบัญชีในยุค 2000 ตามความคิดเห็นของสุชาดา ถิระนันท์มีดังนี้ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2541)

1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบัญชีและเข้าใจระบบงานบัญชีอย่างดี
2. มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงานบัญชีได้อย่างดี
3. มีความเข้าใจในงานด้านอื่นๆ ของกิจการเพื่อให้สามารถเข้าใจความต้องการของฝ่ายอื่นๆ และผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชี
4. มีความสามารถในการแปลความหมายของข้อมูลทางบัญชีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
5. รู้จักการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ สามารถสรุปสาระสำคัญจากข้อมูลทางการบัญชีเพื่อแสดงสภาพที่แท้จริงของกิจการ
6. สามารถเลือกและสร้างรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศที่เหมาะสม
7. มีความสามารถในการค้นคว้า สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงในโลกธุรกิจและตลาดการเงินรวมทั้งมาตรฐานการบัญชีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
8. มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
9. มีความเป็นอิสระในการทำงานมากขึ้น
10. มีจิตสำนึกและจรรยาบรรณของวิชาชีพการบัญชีและการสอบบัญชี

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของจรัส สุวรรณเวลา แบ่งเป็นกลุ่มดังนี้ (จรัส สุวรรณเวลา อ่างใน สุภาพ ณ นคร, จินตนา กนกปราน, 2551:19)

1. กลุ่มคุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
2. กลุ่มความเป็นนักวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยใฝ่รู้ ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารสารสนเทศ ความซื่อสัตย์ สุจริตของการเป็นนักวิชาการ
3. กลุ่มกระบวนการความคิด มีวิจารณ์ญาณ การตีค่าและใช้ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล
4. กลุ่มความสามารถที่จะพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีวิสัยทัศน์ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น
5. กลุ่มความเป็นพลเมืองดีของประเทศของภูมิภาคและของโลก มีค่านิยมที่ถูกต้องทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม สามารถยืนหยัดในหลักการเป็นที่พึงของสังคมได้
6. กลุ่มคุณธรรม จริยธรรมโดยสอดคล้องกับในพฤติกรรมทุกด้านทั้งวาจา และใจ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันในประเทศไทยได้
กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ไว้ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อมหาวิทยาลัย	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<p>1. มีความรู้ ฐึ่รอบ มีความรู้ในหลายสาขาวิชา และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต ฐึ่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ฐึ่ลึก มีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนอย่างถ่องแท้และเป็นระบบ ทั้งหลักการ ทฤษฎีและเป็นระบบ ทั้งหลักการ ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ มีความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาสาระหลักและสามารถพัฒนาความรู้ใหม่ ประยุกต์ ใช้ มีความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเข้าใจอย่างลุ่มลึก เนื้อหาสาระหลักและสามารถพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่</p> <p>2. มีคุณธรรม มีคุณธรรมและจริยธรรมศรัทธาในความดี มีหลักคิดและแนวปฏิบัติในทางส่งเสริมความดีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบมีศีลธรรมซื่อสัตย์สุจริต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสันติ มีจรรยาบรรณ มีระเบียบวินัยและเคารพกฎกติกาของสังคม ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ</p> <p>3. คิดเป็น สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและคิดแบบองค์รวม สามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากพื้นฐาน ของความรู้ที่เรียน มีทักษะในการคิดแก้ปัญหาสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมา</p> <p>4. ทำเป็น มีทักษะทางวิชาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์ ฐึ่วิธีแก้ปัญหา และต่อยอดองค์ความรู้ได้ มีทักษะทางการสื่อสารใช้ภาษาไทยได้ดีมากทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ใช้ภาษาอังกฤษได้ในระดับดีในการอ่าน และสามารถสื่อสารด้วยการพูด ฟัง และเขียนในระดับดีพอสมควร มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชื่อมหาวิทยาลัย	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<p>ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะทางคณิตศาสตร์ และสถิติ มีทักษะทางคณิตศาสตร์และสถิติในระดับพื้นฐาน มีทักษะการบริหารจัดการสามารถวางแผนและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีมนุษยสัมพันธ์ดี และทำงานเป็นหมู่คณะ</p> <p>5. ใฝ่รู้และรู้จัก วิธีการเรียนรู้ ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ รู้จัก วิธีการเรียนรู้ (Learning to learn) รู้จักเทคนิค วิธีและกระบวนการ ในการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้</p> <p>6. มีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล กล้าแสดงออก กล้าหาญ อดทน หนักแน่น รู้จักเสียสละ ให้อภัย และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สุภาพ สามารถประสานความคิดและประโยชน์ด้วยหลักแห่งเหตุผลและความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม รักองค์กร เป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรมได้ในระดับและสถานการณ์ที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม</p> <p>7. มีสุขภาพ ตระหนักถึงความสำคัญ รู้จักวิธีการ และดูแลสุขภาพกาย และจิตของตนเอง มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ปรับตัวได้ ทนสภาพกดดันได้</p> <p>8. มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ มีจิตสำนึกห่วงใยสังคมถึงแวดล้อม และสาธารณสมบัติ มีจิตอาสา ไม่ดูค้าย มุ่งทำประโยชน์ให้สังคม</p> <p>9. ดำรงความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์สำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย รู้จักกำหนดบรรทัดฐานแห่งความพอเหมาะพอดีในการครองชีวิต รวมทั้งตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและรู้เท่าทันการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เพื่อสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่าง โดยยังดำรงความเป็นตัวของตัวและทะนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทยได้อย่างเป็นอิสระยั่งยืน และมีสันติสุข</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชื่อมหาวิทยาลัย	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ หลักคิด ทักษะทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพในศาสตร์ที่ตนศึกษา สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสรรพวิทยาการอื่น ตลอดจนสามารถนำหลักคิดและ ประสบการณ์ทางวิชาการมาปรับ และประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงภายใต้บริบทของสังคมไทย 2. มีความรู้เท่าทันต่อกระแสการเคลื่อนไหวและกระแสการเปลี่ยนแปลงในระดับประเทศและระดับโลก 3. มีทักษะทางภาษาต่างประเทศที่เพียงพอต่อการใช้งานและการเรียนรู้ทางวิชาการในระดับสูง 4. มีประสบการณ์ทางวิชาชีพที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและมีแนวคิดในการสร้างงานด้วยตนเอง 5. มีศักยภาพในการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ ตลอดจนมีความคิดในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง 6. มีค่านิยมที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ การยึดมั่นใน 7. มีบุคลิกภาพและการแสดงออกในแนวทางที่เหมาะสม ได้แก่ การแสดงออกด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะอารมณ์ ด้านการมีส่วนร่วม การระมัดระวัง ด้านการสื่อข้อความและด้านกาลเทศะ 8. มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและแสดงออกในการประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริต การหลีกเลี่ยงอบายมุขและสิ่งเสพติดและการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและสังคม 9. มีความสามารถในการรักษาสุขภาพและสุขภาพจิตของตนเอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในวิชาชีพสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล นำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต 2. มีทักษะพื้นฐานทางด้านภาษา และคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชื่อมหาวิทยาลัย	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
	<p>3. มีคุณธรรม จริยธรรม มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบกรงานอาชีพด้วยใจรัก ดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4. มีความรักผูกพันต่อท้องถิ่น ภาคภูมิใจในคุณค่าของความเป็นไทย</p>
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี	<p>1. มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและชำนาญการในวิชาชีพของตนเอง ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างดีเยี่ยม</p> <p>2. มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับลักษณะของสังคมในปัจจุบัน โดยมีการนำคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้เป็นพื้นฐานและเป็นเครื่องชี้นำรูปแบบการดำรงชีวิต</p> <p>3. มีจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยอันเป็นมรดกล้ำ มีวิถีดำเนินชีวิตด้วยคุณลักษณะของความเป็นไทย เช่น กตัญญูกตเวที การใช้ชีวิตโดยอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ความเกรงใจ ความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารีต่อเพื่อนมนุษย์ และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน</p> <p>4. เป็นผู้ที่มีรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย ตามสิทธิที่พึงมีต่อสังคมและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยบนรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันยังประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติและมนุษยโลกโดยรวม</p>
มหาวิทยาลัยบูรพา	<p>1. มีความใฝ่รู้และสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต</p> <p>2. มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร</p> <p>3. มีคุณธรรมและจริยธรรมในคน ในวิชาชีพ และในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างสร้างสรรค์</p> <p>4. มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ</p> <p>5. มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล</p> <p>6. มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ</p> <p>7. มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม การเคารพทรัพย์สินทางปัญญา และตระหนักในสิทธิมนุษยชน</p> <p>8. มีศักยภาพในการใช้ปัญญา เพื่อคิดแก้ปัญหา ได้อย่างสร้างสรรค์</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชื่อมหาวิทยาลัย	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
	9. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 10. มีสุนทรียารมณ์ ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่หลากหลาย และดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทย
มหาวิทยาลัยพายัพ	1. วิชาการก้าวหน้า การมีความรู้ทางวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ มีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีศักยภาพด้านภาษาเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัยเชิงบูรณาการ 2. รู้รักพัฒนา การพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีทักษะชีวิต มีภาวะการเป็นผู้นำ รู้จักคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ตลอดชีวิต 3. คุณธรรมนำใจ การมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดหลักคำสอนในศาสนา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นศาสนิกชนที่ดี มีความประพฤติดีงาม ให้เกียรติเคารพผู้อื่นรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข 4. รับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นมีจิตสาธารณะ สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1. มีคุณธรรม จริยธรรม 2. มีคุณภาพทางวิชาการ วิชาชีพ 3. มีความรักชาติ รักองค์กร 4. รู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง รู้จักเสียสละ 5. มีความอดทน อ่อนน้อมถ่อมตน สัมมาคารวะ 6. เป็นผู้นำทางสังคม ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างดีเยี่ยม 7. มีความรักในบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมในสังคม 8. ใช้ปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ มีวิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกรับในสิ่งที่ดี 9. มีความทันสมัย มีความรอบรู้ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา ตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชาการบัญชี (คอส. 1) ประกอบด้วย (เอกสารประกอบการ ประชาพิจารณ์กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี)

1. มีวินัย จิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต และมุ่งมั่นในการทำงาน
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
4. มีความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. มีความรอบรู้เหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างกว้างขวางและเป็นระบบ
6. มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามกฎหมายข้อบังคับตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยคำนึงถึง ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม
7. มีความมุ่งมั่นปฏิบัติและจัดการงานเสร็จสมบูรณ์ตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดโดย คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล
8. สร้างและรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ
9. พัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมาย
10. มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ เสนอแนวทางการแก้ปัญหาตามหลักการของ งานอาชีพด้านการบัญชี

11. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ด้านความรู้สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี (คอส. 1) (เอกสารประกอบการประชาพิจารณ์กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี) ได้แก่ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การ พัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน ประกอบด้วย

1. สื่อสารภาษาไทยเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ
2. สื่อสารภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นโดยใช้โครงสร้าง คำศัพท์ จำนวน และบริบทต่างๆ ทางสังคมในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ
3. แสวงหา วางแผน ดำเนินการ แก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการ และกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์
4. วางแผน แก้ไขปัญหาโดยให้หลักการและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

5. ปฏิบัติตนตามหลักการทางศาสนา หลักศาสนพิธี จริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดี
6. พัฒนาบุคลิกภาพ สุขลักษณะและสิ่งแวดล้อมโดยใช้หลักการด้านมนุษยศาสตร์
7. วางแผน จัดการ ส่งเสริมและพัฒนางานอาชีพตามหลักบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
8. ประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปในการวางแผน จัดการ ส่งเสริมและพัฒนางานอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่สมรรถนะที่ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับสาขาวิชาประกอบด้วย (เอกสารประกอบการพิจารณาพิจารณากรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี)

1. ออกแบบและจัดการงานบัญชีการเงินครบถ้วนจริงถึงการส่งงบการเงินให้หน่วยงานกำกับดูแล
2. จัดเตรียมรายงานทางการเงินและการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน
3. วางแผนและจัดการงานด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน
4. วางแผนและจัดการงานด้านการสอบบัญชี
5. จัดเตรียมรายงานและแปลความหมายรายงานการวิเคราะห์ต้นทุนและข้อมูลอื่นทางการเงินเพื่อการจัดการ
6. วางแผนและจัดการงานระบบสารสนเทศในงานบัญชี
7. วางแผนจัดการงานด้านภาษีอากรรวมถึงการเตรียมตัวเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร
8. เป็นผู้สอนวิชาชีพในสถานศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551: 6-10) มีดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ คือการพูดจาสุภาพ การแสดงกิริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
2. ความมีวินัย คือปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษา
3. ความรับผิดชอบ คือการเตรียมความพร้อมในการเรียน การปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด ขอมรับผลการกระทำของตนเองปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อส่วนรวม
4. ความซื่อสัตย์สุจริต คือการพูดความจริง

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง คือกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล กล้าท้าทายในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้ายอมรับความจริง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

6. การประหยัด เช่นการใช้วัสดุถูกต้องและเหมาะสมกับงาน

7. ความสนใจใฝ่รู้ เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชักถามปัญหาข้อสงสัย แสวงหาประสบการณ์และค้นหาความรู้ใหม่ๆ

8. การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน เป็นความสำนึกในการไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราและของมีเมา ไม่เสพสิ่งเสพติดอื่นๆ ไม่เล่นการพนัน

9. ความรักสามัคคี คือการไม่ทะเลาะวิวาท ไม่สร้างความเดือดร้อนกับสังคม โดยรวม การร่วมมือในการทำงาน

10. ความกตัญญูกตเวที เป็นการสร้างความตระหนักในพระคุณครูอาจารย์ รวมทั้งผู้มีพระคุณ มีสัมมาคารวะอย่างสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง

11. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และมีความคิดหลากหลายในการแก้ปัญหา

12. การพึ่งตนเอง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง และหารายได้พิเศษได้ด้วยตนเองเมื่อจำเป็น

13. ความอดกลั้น คือมีสติและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ในสถานการณ์ต่างๆ

คุณลักษณะของนักศึกษาอาชีวศึกษามีดังนี้ (อนันท์ งามสะอาด)

1. คุณลักษณะทั่วไป ได้แก่

1.1 สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี

1.2 ผ่านการฝึกงานจากสถานประกอบการในต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

1.3 มีวินัยและผ่านกิจกรรมด้านคุณธรรมและจิตอาสา

1.4 สามารถใช้ IT ในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูล

1.5 มีความรู้ภาษาต่างประเทศ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ อีก 1 ภาษา

2. คุณลักษณะเฉพาะ

2.1 ผ่านมาตรฐานภาษาอังกฤษ ตามตำแหน่งงาน

2.2 สามารถศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภายใต้ประชาคมอาเซียนได้

2.3 ผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์เป็นผู้ประกอบการ

2.4 ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ได้รับใบรับรองในการสมัครไปทำงาน

ในต่างประเทศได้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริวรรณ สิริพุทไธสวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิต ด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณในระดับมากเรียงตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการทำงานเป็นทีม จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรต้องปรับปรุงหรือจัดเสริมให้มีในตัวบัณฑิตคือ การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านการจัดการ การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาตนเองและงานที่เกี่ยวข้อง การเสาะแสวงหาความรู้ตามรูปแบบของการศึกษาตลอดชีพ การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ และที่สำคัญ คือ การเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการสื่อสารพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ

จันทร์เพ็ญ ศรีสุระ (2550) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีบริหารที่บริษัทขนาดใหญ่ต้องการ ศึกษากรณี นิคมอุตสาหกรรมเวทโก้ ฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่าบริษัทขนาดใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีความรู้ความสามารถครอบคลุมทักษะทั้ง 3 ด้านคือ ด้านเทคนิคโดยส่วนใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีความรู้ความสามารถทาง ด้านบัญชีบริหารและความสามารถในการติดต่อ สื่อสารด้านภาษาอังกฤษและการนำเสนอ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า บริษัทขนาดใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีทักษะความเป็นผู้นำ มีความเข้าใจและมีมุมมองด้านธุรกิจ ส่วนทักษะด้านความคิดต้องการนักบัญชีบริหารที่มีจริยธรรมในการทำงาน และปฏิบัติงานอย่างมีวิสัยทัศน์ สำหรับความต้องการให้สถาบันมีส่วนร่วมในการสร้างบุคลากรด้านบัญชีบริหาร พบว่า ต้องการให้มีการปรับแผนการสอน ให้สอดคล้องกับยุคสมัยและกระแสนี้เดือนในเรื่องของจริยธรรม สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่าทั้งขนาดและสัญชาติของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการของคุณลักษณะของนักบัญชีบริหาร โดยส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิด

นฤมล โอสธานุเคราะห์ (2550) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามพระบรมราโชวาทของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการศึกษาพบว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษา คือ 1) คุณธรรมจริยธรรมประจำตัวหรือคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต 2) คุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จของการทำงานและการประกอบอาชีพ 3) คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคมส่วนรวม คุณธรรม จริยธรรมหลักที่ควรปลูกฝังคือความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน พากเพียร ความมีสติ รอบคอบ ความมีศรัทธาและความจริงใจ การมีทักษะชีวิต ความเสียสละ การมีจิตของความเป็นผู้ให้ การมีจิตประชาธิปไตยและจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคี การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลกและการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงผลการศึกษามีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักศึกษานับเป็นสิ่งจำเป็นสามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์มีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขได้หลายรูปแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดคณิศรศึกษามากที่สุดเป็นผู้ทำหน้าที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนิสิตของสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนนักศึกษา การสร้างรายวิชาเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และมีฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน

ธีรวัฒน์ อิ่มประคองศิลป์ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานตามทัศนคติผู้บริหารระดับกลางของสถานประกอบการด้าน โรงแรม ในกรุงเทพมหานครจากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์และคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาด้านความรู้ทางวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านความรู้ทางวิชาพื้นฐาน

วิษุฒดา เวชกุล, ขวัญสกุล เต็งอำนวยการ และสันสกฤต วิจิตรเลขการ (2550) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (IES) ฉบับที่ สอง สาม และสี่ เป็นเกณฑ์อ้างอิงคุณลักษณะของนักบัญชี โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ว่าจ้าง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.59 จากประชากรทั้งหมด 477 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากที่สุด ซึ่งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นเรื่องโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องน้อยกว่าธุรกิจขนาดกลาง โดยเน้นเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ และเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า

มังกร หิริรักษ์ (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามความต้องการของสถานประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต และได้สรุปผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ในตนเอง ด้านความผูกพันหรือความมีน้ำใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ นอกจากนี้ยังได้นำผลการวิจัยดังกล่าวสรุปออกมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในสถานศึกษาเพื่อให้ ครูใช้เป็นคู่มือเพื่อสร้างคนดีดังนี้ ในด้านความรับผิดชอบนั้นกำหนดไว้เป็น 5 เรื่อง ได้แก่ มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ไม่ละทิ้งหน้าที่ มีความตั้งใจทำงานในหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ระมัดระวังอันตรายที่จะนำความเสียหายแก่สถานศึกษา และติดตาม สนใจงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านความมีวินัยในตนเอง กำหนดไว้ 5 เรื่อง ได้แก่ ไม่ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อหาประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ตั้งใจทำงานการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่ง อย่างเคร่งครัด มีมานะบากบั่น และต้องการถูกต้องตามระเบียบ ด้านความผูกพันหรือความมีน้ำใจ กำหนดไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ มีทัศนคติที่ดีต่องานและองค์กร กระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองาน เสนอความคิดและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่องาน ด้านมนุษยสัมพันธ์กำหนดไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี ยอมรับฟังคำแนะนำ ตักเตือนของผู้อื่น ได้เมื่อทำงานบกพร่องและผิดพลาดรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่น ได้อย่างเหมาะสมและด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ กำหนดไว้ 2 เรื่อง ได้แก่ ความปลอดภัยในการฝึกงาน ปฏิบัติงาน และจัดกิจกรรม การบำรุงรักษาเครื่องมือและเครื่องจักร

เบญจวรรณ ชุณหกาญจน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จากการศึกษาพบว่า นายจ้างประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคุณสมบัติของบัณฑิต ด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ด้านความสามารถในการทำงาน ด้านบุคลิกภาพทั่วไป ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับดี ส่วนที่นายจ้างประเมินค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ วิธีแก้ไขปัญหาวางทำได้โดยการเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรให้มากขึ้น การใช้ตำราภาษาอังกฤษในการสอนและกำหนดให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเป็นภาษาอังกฤษ

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ของบัณฑิตสาขาการบัญชี 2) ด้านทักษะของบัณฑิตสาขาการบัญชี 3) ด้านคุณค่า จรรยาบรรณของบัณฑิตสาขาการบัญชี 4) ด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตสาขาการบัญชี พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านคุณค่า จรรยาบรรณ มากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทักษะ คุณลักษณะด้านความรู้ และคุณลักษณะ

ด้านบุคลิกภาพตามลำดับ องค์กรรัฐบาลมีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพบัญชีสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรม และพาณิชย์ องค์กรรัฐบาลมีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพในการใช้คำพูดสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการ ส่วนงานบัญชีอื่นๆ มีความต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ทั่วไปสูงกว่าส่วนงานบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร และบัญชีภาษีอากร

สุภาพ ฌ นคร, จินตนา กนกปราน (2551) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตร พ.ศ. 2548) ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลังจากที่ได้เรียนวิชาศึกษาทั่วไปแล้ว จาก 6 วิชาใน 8 วิชา แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาขึ้นซึ่งจากเดิมที่มีอยู่ในตัวนักศึกษาอยู่แล้ว ได้แก่ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การทำงานเป็นทีม มีคุณธรรมจริยธรรม และความซื่อสัตย์ ในด้านต่างๆ เช่นความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ดังนั้นมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะฝ่ายกิจการนักศึกษา จำเป็นต้องดูแลและอบรมปลูกฝังเพื่อส่งเสริมคุณงามความดี และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ศิวาภรณ์ พรยิ่ง (2551) ศึกษาคุณเรื่องลักษณะที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บัญชีโดยวัดจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์ต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บัญชีโดยวัดจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง ในช่วงมกราคม พ.ศ. 2538-ถึงธันวาคม พ.ศ. 2539 ได้แก่จำนวนปี ประสบการณ์ บุคลิกลักษณะ ระดับความสามารถและในช่วง กรกฎาคมพ.ศ.2548 ถึงมิถุนายน พ.ศ. 2550 ได้แก่ อายุ จำนวน ปีประสบการณ์ ระดับความสามารถและจากการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้ช่วงเวลา มกราคม พ.ศ. 2538 ถึงมิถุนายนพ.ศ.2550 พบคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องคือ อายุ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ จำนวนปี ประสบการณ์ บุคลิกลักษณะระดับความสามารถ

อุตรี เชื้อประทุม (2551) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมโดยการประชุมแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมดนตรีไทย คนตรีพื้นเมือง กิจกรรมการปฏิบัติในตอนเช้า กิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศภายในส่งผลให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาคณะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

กฤตพัศ บุญศิริ (2552) ศึกษาเรื่องแนวทางในการผลิตนักบัญชีตามความต้องการของสำนักงานบัญชี กรณีศึกษา: จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาพบว่าคุณสมบัติของนักบัญชี ด้านการศึกษามีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยต้องจบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรงและมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือปวส. ด้านความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ มีความสำคัญระดับมาก คือ มีความ

ข้อสำคัญในเรื่องการเงิน ด้านการพัฒนาตนเอง มีความสำคัญในระดับมาก คือ ไม่เคยต้องโทษจำคุก ในความคิดตามกฎหมายบัญชี ด้านความสามารถอื่นๆ มีความสำคัญในระดับมาก คือ มีความรู้เรื่อง ภาษีมูลค่าเพิ่ม บุคลิกภาพของนักบัญชีด้านกายภาพ มีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ มีความ สดภาพอ่อนโยน ด้านสติปัญญา มีความสำคัญระดับมาก คือ เป็นคนฉลาดมีไหวพริบ ด้านพฤติกรรม มีความสำคัญระดับมาก คือ ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ และคุณสมบัติและบุคลิกภาพของ นักบัญชีตาม ความต้องการของสำนักงานบัญชีในภาพรวม มีความสำคัญระดับมาก โดยคุณสมบัติด้านการพัฒนา ตนเองมีความสำคัญมากที่สุด

ดวงนภา มกรานุกฤษ (2554) ศึกษาเรื่องอนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษ หน้า (พ.ศ.2554-2564) จากการศึกษาพบว่าในการจัดการอาชีวศึกษารัฐบาลควรตระหนักและให้ ความสำคัญต่อการอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง กำหนดให้เป็นนโยบายแห่งชาติ รวมไปถึงกำหนด บทบาทของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ผลการศึกษาแนวโน้ม การอาชีวศึกษาไทยภายใน 10 ปีข้างหน้าทั้ง 8 ด้านควรมีแนวโน้มในการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1) ด้าน คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะชีวิต นิสัยอุตสาหกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรต้อง สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความหลากหลายทั้งใน และนอกระบบ 3) ด้านครูผู้สอนต้องรู้ศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีประสบการณ์วิชาชีพ เก่งปฏิบัติ รู้ ลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง 4) ด้านความร่วมมือต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับสถานประกอบการ 5) ด้านมาตรฐานต้องมีการจัดตั้ง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ 6) ด้านการสนับสนุนของรัฐบาล 7) ด้านค่านิยม ในการเรียนอาชีวศึกษา 8) ด้านการบริหารจัดการ สำหรับปัญหาด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการ อาชีวศึกษาพบว่า ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้/สถาน ประกอบการและความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ผู้สำเร็จการ อาชีวศึกษาใหม่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงลักษณะงานสถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องนำไป ฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติงานจริง กำลังคนที่ผลิตออกมาขาดคุณลักษณะด้านความรู้และทักษะที่ จำเป็นอย่างพอเพียง เช่นทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ (ฟัง พูดอ่าน เขียน) การใช้คอมพิวเตอร์ และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การ แก้ปัญหาในงาน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบในงานความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มี วินัยตรงต่อเวลา ภาวะผู้นำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 63) พบว่า วัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคือการผลิต และพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะ ผู้เรียน มีกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างเสริม ประสบการณ์วิชาชีพ ปลูกจิตอาสา ด้วยการบริการสังคม ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรม มาใช้ในการเรียนการสอน เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 65) ได้ รายงานว่าภาคอุตสาหกรรมต้องการให้อาชีวศึกษาทำการฝึก และพัฒนาผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา ด้าน กิจนิสัยให้มากขึ้น โดยเน้นความมีระเบียบวินัย ความอดทน ขยัน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ รวมทั้ง มีทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ

ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554 : 65) ได้ให้ทัศนะว่า การอาชีวศึกษาต้องผลิตผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานและสถานประกอบการภายใต้กระแสของตลาดอาเซียน และเพื่อการรับรอง ผลกระทบจากการเปิดตลาดเสรี การสร้างและและผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องสมรรถนะ ของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้ประชาคมเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้ประชาชนและประชาคมมี ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีรายได้ จากการประกอบอาชีพ โดยสมรรถนะที่สำคัญได้แก่ ทักษะ ด้านการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน ทักษะด้านกรคิด ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ รวมไปถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นอกเหนือจากทักษะ ความรู้ทางอาชีพ คือ การรู้จักแบ่งปัน การมีจิตอาสา การรู้จักประนีประนอม และการเรียนรู้ศาสนาที่หลากหลาย

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 65) ให้ทัศนะว่า ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เรียน และสามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ มีทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานต้องการ

ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 65) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาว่าให้เน้นการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพในระดับที่สามารถออกไป ประกอบอาชีพอิสระได้หรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อมมากกว่าให้ไปเป็นลูกจ้างตลอดชีวิต

วิสุทธิ จิราธิชุด (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 66) ได้ให้ทัศนะเพื่อการแข่งขันได้ในตลาดแรงงาน โลกนั้นความคาดหวังทางด้านทักษะอาชีพของสถานประกอบการต่อแรงงานในอนาคตที่จะรับเข้าทำงานหรือลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ 1) ทักษะที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบแรงจูงใจที่จะทำงานและทำให้สำเร็จ คิดเชิงบวก ความเป็นประชาธิปไตย ไม่เป็นพลังเงิบ มีคุณธรรมและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ความสามารถหลัก เช่นความสามารถทางด้านการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความเป็นทีมความพึงพอใจและความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถด้าน IT ความสามารถในการพูด อ่าน เขียน การนำเสนอ การต่อรอง 3) ความสามารถในการทำงาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับงาน ไม่ว่าจะป็นนิสัยอุตสาหกรรม ความมีวินัย ปฏิบัติงานเชิงรุก นิสัยมุ่งเน้นคุณภาพของงานมีความยืดหยุ่นและรู้จักประยุกต์ 4) ความสามารถทางการบริหาร เช่น การบริหารโครงการ การบริหารทรัพยากรและการบริหารความเป็นตัวเอง ซึ่งสรุปได้ว่าจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกแรงงานทำให้การจัดการการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

เจลิยว อยู่สิมารักษ์ (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 66) ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาว่า การสร้างนักเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ หรือนักศึกษาอาชีวศึกษาพันธุ์ใหม่ที่มีทักษะวิชาชีพผ่านการกลั่นกรองจากการดำเนินงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสร้างนักศึกษาอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่เป็นทิศทางใหม่ที่จะสร้างนักศึกษาที่ยึดโยงกับจิตความสามารถ และทักษะที่แท้จริงของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อแก้ไขจุดบอดที่มักถูกมองว่านักศึกษาอาชีวะมีความรู้แต่ทักษะยังไม่สามารถแข่งขันหรือเป็นที่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานได้ ดังนั้นต้องมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหมายความว่าต่อไปหากใครไม่ได้สนใจหรือไม่ได้ต้องการเรียนด้านอาชีวศึกษาจริงๆ ก็ไม่ควรตัดสินใจมาเรียนเพื่อจะได้ไม่มีปัญหาการออกกลางคันหรือถูกให้ออกเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ซึ่งทำให้รัฐต้องสูญเสียทรัพยากร

ศิริรักษ์ รัชชสถานติ (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 67) ให้ทัศนะว่าเป้าหมายการอาชีวศึกษานั้นเพื่อการผลิตกำลังคนช่างฝีมือ ช่างเทคนิคและนักเทคโนโลยี มีปริมาณและคุณภาพในการผลิตและบริการสอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ปฏิบัติงานและผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2

ตารางที่ 2.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ/นายจ้าง

ลำดับที่	ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ/นายจ้าง
1.	นักศึกษาต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความอดทน ขยัน ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ
2.	นักศึกษาควรมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ
3.	ควรมีประสบการณ์ชีวิตในด้านการจัดการ การวางแผนงานเพื่อพัฒนาตนเองและงาน
4.	ควรพัฒนาคุณภาพทักษะการสื่อสารทั้งในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น
5.	ควรเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์
6.	ควรมีการเสริมสร้างความรู้ด้านคอมพิวเตอร์โดยเน้นความทันสมัยทั้งโปรแกรม Microsoft Office และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมากยิ่งขึ้น
7.	นักศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้/สถานประกอบการ และความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
8.	นักศึกษาควรพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาในงาน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบในงาน ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มีวินัยตรงต่อเวลา ภาวะผู้นำ

จากการศึกษาทบทวนเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นการเพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี เป็นด้านต่างๆ 5 ด้าน โดยแบ่งเป็นองค์ประกอบย่อยดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
  - 1.1 มีความซื่อสัตย์
  - 1.2 มีวินัยในตนเอง
  - 1.3 มีความยุติธรรม
  - 1.4 มีความตรงต่อเวลา
  - 1.5 มีความอดทน อดกลั้น
  - 1.6 รู้จักพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
  - 1.7 มีความกตัญญูกตเวที
  - 1.8 ละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด
  - 1.9 ประหยัด รู้จักการดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- 1.10 มีความรักองค์กร มีความสามัคคีในหมู่คณะ
- 1.11 มีความเป็นไทย สำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย มีความเข้าใจ วัฒนธรรม/ประเพณีอันดีงามของไทยและทำนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทย

2. ด้านความรู้

- 2.1 มีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการธุรกิจ
- 2.3 มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2.4 มีความรู้เกี่ยวกับด้านโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

3. ด้านทักษะทางปัญญา

- 3.1 ความสามารถในการใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้
- 3.2 มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
- 3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.4 มีทักษะในการนำความรู้ทางวิชาชีพบัญชีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง ตาม

หลักวิชาการ

- 3.5 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์

4. ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ

- 4.1 มีการทำงานเป็นทีม
- 4.2 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 4.3 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
- 4.4 ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
- 4.5 มีสัมมาคารวะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ มีวาจาสุภาพ รู้จักกาลเทศะ
- 4.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.7 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อสังคมและต่อวิชาชีพ
- 4.8 เป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 5.1 มีทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการรายงาน
- 5.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประมวลผล แปลความหมายและสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

- 5.3 มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ได้ดีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ รูปแบบและวิธีการวิจัย ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้แบ่งแยกประเด็นในการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การดำเนินการวิจัย
2. กรอบแนวคิด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การดำเนินการวิจัย

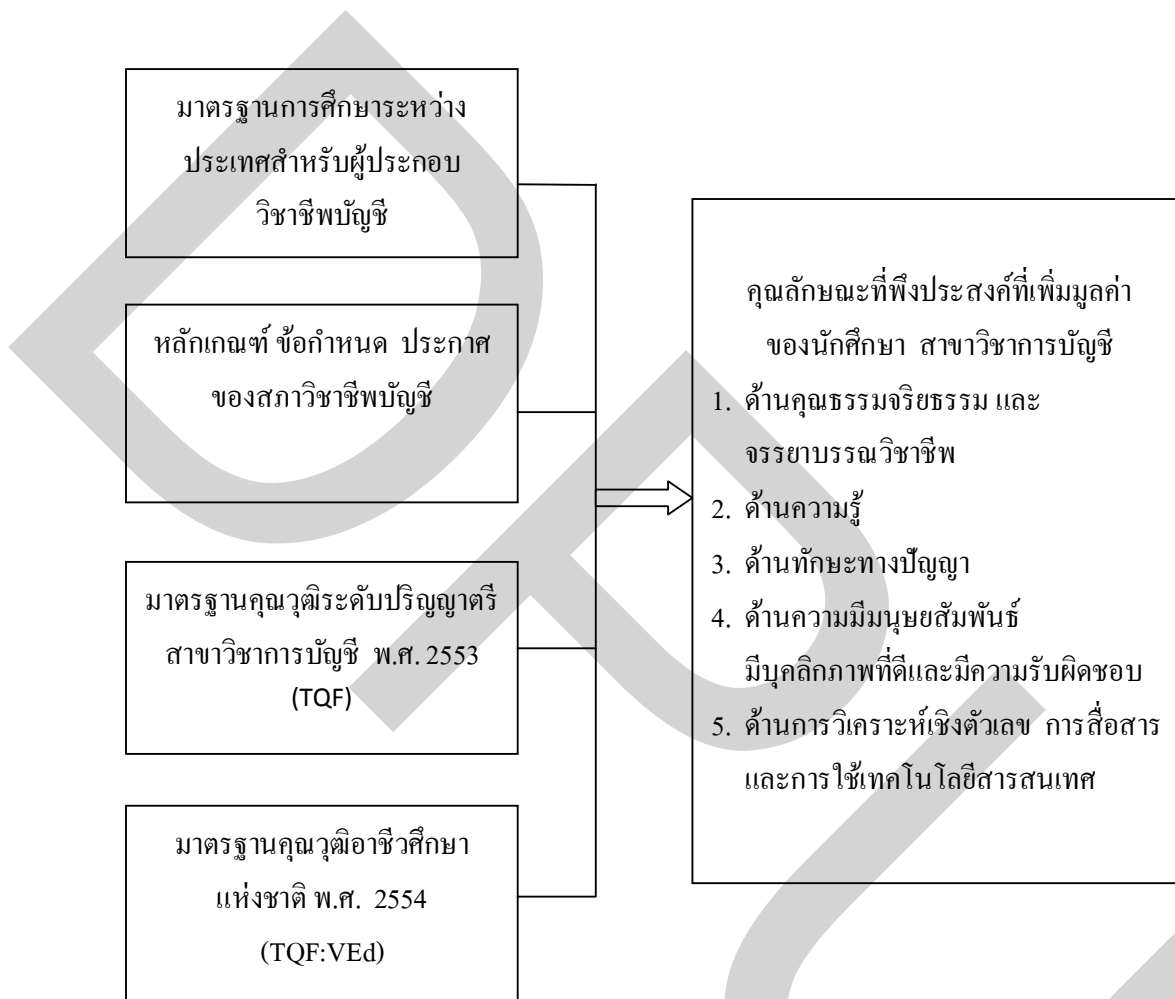
การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันประกอบไปด้วย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิ เพื่อที่จะวิเคราะห์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ

3.2 กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือตำรา ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาวิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 3.1 โดยศึกษาการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ด้านต่างๆ 5 ด้านดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ กับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International

Education Standard for Professional Accountant: IES) ประกอบด้วย IES ฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Program) องค์ความรู้ที่นักบัญชีมืออาชีพต้องมีประกอบด้วยความรู้ 3 ด้าน การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและธุรกิจ (Organizational and Business Knowledge) และความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศ (IT Knowledge and Competences) IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทาง เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ทักษะด้านบุคคล ทักษะด้านทักษะสัมพันธ์และการสื่อสาร ทักษะด้านองค์กรและการบริหารจัดการธุรกิจ IES ฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะจิตทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ การรักษาความลับ การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีและผู้จัดทำบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักบัญชีต้องมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน เก็บรักษาความลับ มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาดูแลการบัญชี คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ได้แก่ นักศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเองวิชาชีพและสังคม มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกล่าวไว้ในหัวข้อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้

ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริงรวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการกำหนดคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ (Secondary data) จากการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร รายงานทางวิชาการประเภทต่างๆ โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งแหล่งข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษา แหล่งข้อมูลจากสภาวิชาชีพบัญชี แหล่งข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เก็บข้อมูลคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International

Education Standard for Professional Accountant: IES) ประกอบด้วย IES ฉบับที่ 2 ด้านความรู้ที่นักบัญชีมืออาชีพต้องมี IES ฉบับที่ 3 ด้านทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) IES ฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) ของนักบัญชีมืออาชีพ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีและผู้จัดทำบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี เก็บข้อมูลคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยวิเคราะห์และประมวลผลการวิจัยในส่วนต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือตำรา ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการวิเคราะห์ดำเนินการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่การพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะแสวงหาข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยอันเป็นแนวทางนำไปสู่การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี 5 ด้าน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ องค์ประกอบย่อยได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความตรงต่อเวลา มีความอดทน อดกลั้น รู้จักพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีความกตัญญูกตเวที ละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด ประหยัด รู้จักการดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักองค์กร มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความเป็นไทย ตำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย เข้าใจวัฒนธรรม/ประเพณีอันดีงามของไทยและทำนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) นฤมล โอสถานุเคราะห์ (2550) เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) วิสุทธิ์ จิราธิยุต (2552) ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554)

ด้านความรู้ องค์ประกอบย่อยได้แก่ มีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการธุรกิจ มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้เกี่ยวกับด้านโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Program) เปรียบเทียบกับประกาศสภาวิชาชีพการบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่องหลักสูตรปริญญาตรีสาขาการบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของศิริวรรณ สิริพุทธิวรรณ (2547) มังกร หริรัถย์ (2550) เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) วิสุทธิ์ จิราธิบุตร (2552) ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554)

ด้านทักษะทางปัญญา องค์ประกอบย่อยได้แก่ ความสามารถในการใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้ มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการนำความรู้ทางวิชาชีพบัญชีไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ด้านทักษะด้านความรู้ (Intellectual skills) เช่น ความรู้ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัญชี ทักษะด้านองค์กรและการจัดการธุรกิจ (Organizational and business management skills) เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการโครงการ และความเป็นผู้นำ เป็นต้น โดยทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีจะพัฒนาไปตามยุคสมัยขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจรูปแบบการทำธุรกิจ และความซับซ้อนในการประกอบธุรกิจ นักบัญชีจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดและสร้างความโดดเด่นให้วิชาชีพท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้ได้ เปรียบเทียบกับสภาวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถมีมาตรฐานในการปฏิบัติและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2554 งานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทธิวรรณ (2547) เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) วิสุทธิ์ จิราธิบุตร (2552) ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554)

ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ องค์ประกอบย่อยได้แก่ การทำงานเป็นทีม ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

และให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีสัมมาคารวะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ มีวาจาสุภาพ รู้จักกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อสังคมและต่อวิชาชีพ เป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ทักษะเฉพาะส่วนบุคคล (Personal Skills) เช่น การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication skills) เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานกับบุคคลที่มีความสามารถหลากหลายและมาจากหลากหลายวัฒนธรรม และการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้ เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นักบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้รับ บริการ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไป มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทธิไชรวรรณ (2547) มังกร หริรักษ์ (2550) เพ็ญธิดา พงษ์ธานี(2551) สุภาพ ณ นคร จินตนา วิสุทธิ์ จิราธิยุต (2552) ดวงนภา มกรานุกรักษ์ (2554)

ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบย่อยได้แก่ มีทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ทักษะด้านความรู้ (Intellectual skills) ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทาง เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน (Technical and Functional Skills) ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ ความเสี่ยง และการรายงาน เปรียบเทียบกับสภาวิชาชีพหน้าทีในการจัดทำบัญชีการจัดทำรายงานทางการเงิน มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทธิไชรวรรณ (2547) ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล มังกร หริรักษ์ (2550) เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) วิสุทธิ์ จิราธิยุต (2552) ดวงนภา มกรานุกรักษ์ (2554)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาบททวน ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี เป็นด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ 5) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การติดต่อสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	TQF	อาชีวศึกษา
1. มีความซื่อสัตย์ 2. มีความเป็นกลาง 3. มีความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ 4. เก็บรักษาความลับ 5. ปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ คือปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่วิชาชีพ	1. มีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต 2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 3. การรักษาความลับ 4. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ 5. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ 6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไป	1. มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ 2. มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม 3. สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม 4. มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม	1. มีมนุษยสัมพันธ์ 2. ความมีวินัย 3. มีความรับผิดชอบ 4. มีความซื่อสัตย์สุจริต 5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง 6. รู้จักประหยัด 7. มีความสนใจใฝ่รู้ 8. ละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน 9. มีความรักสามัคคี 10. มีความกตัญญูกตเวที 11. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 12. รู้จักพึ่งตนเอง 13. มีความอดกลั้นและมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่าคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กล่าวไว้ดังนี้ นักศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อ

ตนเอง วิชาชีพและสังคม เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของอาชีวศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 กล่าวไว้ ดังนี้ นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยที่ดี คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมประกอบด้วย 13 ด้านดังนี้ 1) มีมนุษยสัมพันธ์คือการพูดจาสุภาพ การแสดงกิริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 2) ความมีวินัย คือปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษา 3) ความรับผิดชอบ คือการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อส่วนรวม 4) ความซื่อสัตย์สุจริต คือการพูดความจริง 5) ความเชื่อมั่นในตนเอง คือกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้ายอมรับความจริง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง 6) การประหยัด เช่นการใช้วัสดุถูกต้องและเหมาะสมกับงาน 7) ความสนใจใฝ่รู้ เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซักถามปัญหาข้อสงสัย แสวงหาประสบการณ์และค้นหาความรู้ใหม่ๆ 8) การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน เป็นความสำนึกในการไม่สูบบุหรี่ไม่ดื่มสุราและของมีเมาไม่เสพสิ่งเสพติดอื่นๆ ไม่เล่นการพนัน 9) ความรักสามัคคี คือการไม่ทะเลาะวิวาท ไม่สร้างความเดือดร้อนกับสังคมโดยรวม การร่วมมือในการทำงาน 10) ความกตัญญูกตเวที เป็นการสร้างความตระหนักในพระคุณครูอาจารย์และผู้มีพระคุณมีสัมมาคารวะอย่างสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง 11) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีความคิดหลากหลายในการแก้ปัญหา 12) การพึ่งตนเอง นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง และหารายได้พิเศษได้ด้วยตนเองเมื่อจำเป็น 13) ความอดกลั้น คือมีสติและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในสถานการณ์ต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551)

คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณที่นักวิชาชีพบัญชีต้องมี ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความเป็นกลาง มีความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพเก็บรักษาความลับ และปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ สอดคล้องกับ

สภาวิชาชีพบัญชี เกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ต้องมี ได้แก่ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานการรักษาความลับ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพบว่าโดยรวมองค์กรและผู้รับผิดชอบงานบัญชีต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านคุณค่าจรรยาบรรณ มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล โอศถานุเคราะห์ (2550) ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พบว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝัง 3 ด้านได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมประจำตัวหรือคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต 2) คุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จของการทำงานและการประกอบอาชีพ 3) คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคมส่วนรวม คุณธรรม จริยธรรมหลักที่ควรปลูกฝังคือความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทนพากเพียร ความมีสติ รอบคอบ ความมีศรัทธาและความจริงใจ การมีทักษะชีวิต ความเสียสละ การมีจิตของความเป็นผู้ให้ การมีจิตประชาธิปไตยและจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคี การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ เข้าใจผู้อื่น การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพิทุไชรวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม มนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมระดับประเทศ และภูมิภาคอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียน มีกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับความคิดเห็นของวิสุทธิ จิราธิยุต (2552) ให้ทัศนะลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสาขาอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ มีทัศนคติที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ แรงจูงใจที่จะทำงานและทำให้สำเร็จ คิดเชิงบวก ความเป็นประชาธิปไตย ไม่เป็นพลังเงียบ มีคุณธรรมและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบันสิ่งที่ตลาดแรงงานหรือผู้ประกอบการต้องการคือนักศึกษาที่เป็น “คนดีและคนเก่ง” มากกว่า “คนเก่งแต่ไม่ดี” บ้านเมืองใดสังคมใดมีคนดีคนเก่งบ้านเมืองนั้นก็จะมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มีลักษณะที่

พึงประสงค์เหมือนกับนักศึกษาสาขาอื่นทั่วไปแต่มีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากสาขาอื่นๆ คือ ต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจการที่ตนเองจัดทำบัญชีหรือทำการสอบบัญชี หากกระทำผิดต่อสิ่งที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีก็จะได้รับโทษตามบทกำหนดโทษ ดังนั้นหากนักศึกษาดุจคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพแล้วก็จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนร่วม เช่นกรณีการ ล้มละลายของบริษัทเอนรอนในปี 2544 เนื่องจากมีการใช้วิธีการบันทึกบัญชีและการรายงานที่ไม่ เหมาะสม เป็นต้น ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกันสร้างจิตสำนึกให้นักศึกษา ตระหนักถึงการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณ ต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ กำหนดแผนกลยุทธ์ มีโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาส่งเสริม ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาอย่างชัดเจนมีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ พร้อมนำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการสำรวจความ พึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ครู-อาจารย์ ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ อยู่ตลอดเวลา ดังคำกล่าว ที่ว่า “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทที่จะใช้กระบวนการจัดการเรียน การสอนมีการบูรณาการแผนการสอน โดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ ในรายวิชาสอน ตลอดจนการใช้กิจกรรมนอกห้องเรียนสร้างเสริมนักศึกษาทุกคนให้มีคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์มากที่สุดและที่สำคัญนักศึกษาต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น อดทน พากเพียร มีสติ รอบคอบ มีความศรัทธาและม ีความจริงใจ การมีทักษะชีวิต ความเสียสละ การมีจิตของความเป็นผู้ให้ การมีจิตประชาธิปไตย และจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคี การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ รู้จักแยกผิดชอบชั่วดี ไม่หลงไปกับ กระแสวัตถุนิยม อบายมุข และตัวอย่างต่าง ๆ ที่ไม่ดีในสังคม มีจิตใจที่เข้มแข็งในการที่จะประพฤติ ตนเป็นคนดีของสังคมประเทศชาติ จากความคิดเห็นของผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับงานวิจัย ของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) นฤมล โอสถานุเคราะห์ (2550) ศิริวรรณ สิริพุทไธสวรรณ (2547) วิสุทธิ์ จิราธิยุต (2552) พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรกคือด้านความมี คุณธรรม จริยธรรมซึ่งผู้ประกอบการมีความพึงพอใจนักศึกษาด้านนี้ระดับมาก

2. ด้านความรู้

เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ระหว่างมาตรฐาน การศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ข้อกำหนด ประกาศ ของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และ มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	TQF	อาชีวศึกษา
<p>หลักสูตรการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วยความรู้ 3 ด้าน</p> <p>1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยวิชาการบัญชี บริหารและการควบคุมทางการบริหาร ภาษีอากร กฎหมาย ธุรกิจ กฎหมายพาณิชย์ การตรวจสอบบัญชี</p> <p>2. ความรู้เกี่ยวกับ ธุรกิจและองค์กรประกอบ ด้วยวิชา เศรษฐศาสตร์ สภาพแวดล้อมทาง ธุรกิจ ตลาดทางการเงิน วิธีการเชิงปริมาณ พฤติกรรมองค์กร การจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การตลาดและธุรกิจระหว่างประเทศ</p>	<p>ความรู้ตามประกาศ สภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี</p>	<p>1. มีความรู้และความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎี หลักการและวิธีการทางการบัญชี</p> <p>2. มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์</p> <p>4. สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัยและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน</p> <p>2. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริงรวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	TQF	อาชีวศึกษา
3. ความรู้ความชำนาญ ในด้านสารสนเทศ ประกอบด้วยวิชา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับการ ควบคุมเทคโนโลยี สารสนเทศ เป็นต้น			

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ พบว่าคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กล่าวไว้ดังนี้ นักศึกษาต้องมีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง คือ เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎี หลักการและวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชีโดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและด้านอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัยและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 กล่าวถึงคุณภาพของนักศึกษาต้องมีความรู้ ด้านสมรรถนะหลัก สมรรถนะทั่วไป ได้แก่ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน และสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริงรวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบอาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant :IES) ฉบับที่ 2 ความรู้ทางวิชาชีพบัญชีมีองค์ความรู้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน (Financial Accounting and Reporting)
  - 1.2 บัญชีบริหารและการควบคุม (Management Accounting and Control)
  - 1.3 ภาษีอากร (Taxation)
  - 1.4 ธุรกิจและกฎหมายธุรกิจ (Business and Commercial Law)
  - 1.5 การตรวจสอบและการรับรอง (Audit and Assurance)
  - 1.6 การเงินและการจัดการทางการเงิน (Finance and Financial Management)
  - 1.7 จรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Values and Ethics)
2. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Knowledge)
  - 2.1 เศรษฐศาสตร์ (Economics)
  - 2.2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment)
  - 2.3 การบริหารองค์กร (Corporate Governance)
  - 2.4 จริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics)
  - 2.5 ตลาดเงิน (Financial Markets)
  - 2.6 วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods)
  - 2.7 พฤติกรรมองค์กร (Organizational Behavior)
  - 2.8 การจัดการ และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Management and Strategic Decision Making)
  - 2.9 การตลาด (Marketing)
  - 2.10 ธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business and Globalization)
3. ความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศ (IT Knowledge and Competences) โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้
  - 3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (General Knowledge of IT)
  - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Control Knowledge)
  - 3.3 ความสามารถในการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Control Competences)
  - 3.4 ความสามารถของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT user competences)
  - 3.5 ความสามารถและบทบาทของผู้บริหาร (Manager) ผู้ประเมิน (Evaluator) และผู้ออกแบบ (Designer) ระบบสารสนเทศ

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีและหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อเนื่อง)

	สภาวิชาชีพ	สถาบันอุดมศึกษา	อาชีวศึกษา
โครงสร้างหลักสูตร	126 หน่วยกิต	120 หน่วยกิต	หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 73 หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	90 หน่วยกิต	84 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 52 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

จากตารางที่ 4.3 สำหรับโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสถาบันอุดมศึกษา มีโครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาาระดับปริญญาตรี กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต แต่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชีให้กับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรนี้สถานศึกษาต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันได้ โดยสถาบันสามารถกำหนดเนื้อหาวิชาและชื่อรายวิชาเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบัน แต่สำหรับโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชี ของอาชีวศึกษายังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อเนื่อง) สาขาวิชาการบัญชี ของอาชีวศึกษาต้องมีโครงสร้างหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบอาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี และสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อเนื่อง) พ.ศ.2552 เพื่อนักศึกษาจะได้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและองค์กร ความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศและทักษะด้านต่างๆ เป็นที่ยอมรับในการประกอบวิชาชีพบัญชีและเป็นมาตรฐานสากล

3. ด้านทักษะทางปัญญา

การเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับ หลักเกณฑ์ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	TQF	อาชีวศึกษา
<p>1. ทักษะด้านความรู้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการตัดสินใจ และการใช้ วิจารณ์งานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบัญชี</p> <p>2. ทักษะเฉพาะส่วนบุคคล เช่น การเรียนรู้ด้วยตัวเองการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น</p> <p>3. ทักษะด้านองค์กร และการจัดการธุรกิจ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการ โครงการ และความเป็นผู้นำ เป็นต้น (IES 4)</p>	<p>มีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน</p>	<p>1. สามารถสืบค้น ข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง</p> <p>2. สามารถประยุกต์ และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพ และคุณพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆ</p> <p>3. สามารถติดตาม ประเมินผลและ รายงานผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน</p>	<p>มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อชีพ</p>

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของนักศึกษาศาสน์อุดมศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กล่าวไว้ดังนี้ นักศึกษาต้องมีความสามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบสามารถสืบค้นข้อมูลประมวลข้อมูลและแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กันใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553, 2553: 2-3) คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของนักศึกษอาชีวศึกษา ด้านทักษะทางปัญญา ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 กล่าวไว้ในคุณภาพของนักศึกษา ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติงานจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของนักศึกษาศาสน์อุดมศึกษา และนักศึกษอาชีวศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจและการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบัญชี ทักษะเฉพาะส่วนบุคคล เช่น การเรียนรู้ด้วยตัวเองการมีความ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านองค์กรและการจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการโครงการและความเป็นผู้นำ เป็นต้น โดยทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจรูปแบบการทำธุรกิจและความซับซ้อนในการประกอบธุรกิจนักบัญชี จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดและสร้างความโดดเด่นให้วิชาชีพท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ศรีสุระ (2550) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีบริหารที่บริษัทขนาดใหญ่ ต้องการศึกษาระดับนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ฉะเชิงเทรา พบว่าบริษัทขนาดใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีความรู้ความสามารถครอบคลุมทักษะทั้ง 3 ด้านคือด้านเทคนิคทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านความคิด สอดคล้องกับทัศนะของนายจूरินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ กล่าวว่าผู้สำเร็จอาชีวศึกษาต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ มีทักษะความเป็นผู้นำ

ผู้ตามและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานต้องการ สอดคล้องกับทักษะของธีรวุฒิ บุญยโสภณ กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษานั้น การผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพในระดับที่สามารถออกไปประกอบอาชีพอิสระได้ หรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) มากกว่าให้ไปเป็นลูกจ้างตลอดชีวิต สอดคล้องกับทักษะของวิสุทธิ จิราธิยุต กล่าวว่าลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาสำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ ความสามารถในการทำงาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับงาน ไม่ว่าจะเป็นนิสิตอุตสาหกรรม ความมีวินัย ปฏิบัติงานเชิงรุกมุ่งเน้นคุณภาพของงาน มีความยืดหยุ่นและรู้จักประยุกต์ความสามารถทางการบริหาร เช่น การบริหารโครงการ การบริหารทรัพยากรและการบริหารความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งสรุปได้ว่าจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกแรงงานทำให้การจัดการการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านทักษะทางปัญญา มีความสำคัญ เพราะทักษะทางปัญญาเป็นทักษะที่ผู้เรียนได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามาตามหลักทฤษฎีไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริง สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนเองไม่เคยคาดคิดมาก่อน ถ้านักศึกษาไม่มีทักษะทางปัญญาก็เปรียบเหมือน “มีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” สอดคล้อง กับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ศรีสุระ (2550) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีบริหารที่บริษัทขนาดใหญ่ต้องการ ศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมเวลโก้ ฉะเชิงเทรา พบว่าบริษัทขนาดใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีความรู้ความสามารถครอบคลุมทักษะทั้ง 3 ด้านคือด้านเทคนิคทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านความคิด สอดคล้องกับทักษะของนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ ที่ว่าผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ มีทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานประกอบการ และตลาดแรงงานต้องการ

4. ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	TQF	อาชีวศึกษา
<p>1. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร เช่นการทำงานเป็นทีม การทำงานกับบุคคลที่มีความสามารถหลากหลายและมาจากหลากหลายวัฒนธรรมและการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (IES 4)</p>	<p>1. ความรับผิดชอบต่อผู้รับ บริการ</p> <p>2. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้</p> <p>3. ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไป</p>	<p>1. สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กรได้</p> <p>3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำหรือ ในบทบาทของผู้ร่วมงาน</p> <p>4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาความรู้ ทางวิชาชีพบัญชีของตนเอง</p>	<p>1. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่</p> <p>คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>จรรยาบรรณวิชาชีพ</p> <p>พฤตินัยลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา</p>

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ พบว่า คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับ

ปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กล่าวไว้ดังนี้ นักศึกษาต้องมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมงาน มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของอาชีวศึกษา กล่าวไว้ว่า นักศึกษาต้องมีมนุษยสัมพันธ์คือการพูดจาสุภาพ การแสดงกิริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ คือการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อส่วนรวม (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551) คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานกับบุคคลที่มีความสามารถหลากหลายและมาจากหลากหลายวัฒนธรรมและการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน สอดคล้องกับสภาวิชาชีพนักบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณในระดับมากเรียงตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นทีมสอดคล้องกับงานวิจัยมังกกร หริรัักษ์ (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ความต้องการของสถานประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความผูกพันหรือความมีน้ำใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์กำหนดไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ยอมรับฟังคำแนะนำ ตักเตือนของ

ผู้อื่นได้เมื่อทำงานบกพร่องและผิดพลาดรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบการสร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างเพื่อน สร้างงาน มีความสำคัญมาก เพราะเราทำงานกับคนเราจึงต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคน ทำอย่างไรเราจึงจะพูดกับเขาแล้วสื่อความหมายกันได้เข้าใจซึ่งก็ต้องอาศัยการฝึก การสื่อสารถือสิ่งสำคัญที่สุดในองค์การเป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารและความคิด การเข้าใจทำให้พฤติกรรมของกลุ่มรวมกันเข้าไปเป็นหนึ่งเดียวและยังเป็นพื้นฐานสำหรับการร่วมมือกันของกลุ่ม ถ้าไม่มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพธุรกิจก็ไม่อาจดำเนินไปได้ และอีกสิ่งที่สำคัญในการทำงานจะให้ประสบความสำเร็จได้นั้นบุคคลนั้นต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะงานบางงานไม่สามารถจะทำได้เพียงคนเดียวต้องมีการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) เรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยจันทร์เพ็ญ ศรีสุระ (2550) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีบริหารที่บริษัทขนาดใหญ่ต้องการ ศึกษากรณี นิคมอุตสาหกรรมเวลโก้ ฉะเชิงเทรา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า บริษัทขนาดใหญ่ต้องการนักบัญชีบริหารที่มีทักษะความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัฒน์ อิ่มประคองศิลป์ (2550) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานตามทัศนนะผู้บริหารระดับกลางของสถานประกอบการด้าน โรงแรม ในกรุงเทพมหานคร คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์และคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญมากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยมังกร หริรักษ์ (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมตามความต้องการของสถานประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้านมนุษยสัมพันธ์กำหนดไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี ขอมรับฟังคำแนะนำ ตักเตือนของผู้อื่นได้เมื่อทำงานบกพร่องและผิดพลาดรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทัศนนะของนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ (อ้างถึงใน ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 65) ว่าผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา ต้องมีทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบ (IES) วิชาชีพบัญชี กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐาน

คุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

IES	สภาวิชาชีพบัญชี	สถาบันอุดมศึกษา	อาชีวศึกษา
ทักษะด้านเทคนิค เฉพาะทางเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน (IES 4)	มีการจัดทำบัญชี รายงานทางการเงิน	1. มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง 2. สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอเหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน 3. สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลการแปลความหมาย	มีความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้ และปฏิบัติงาน การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนา

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กล่าวไว้คือนักศึกษามีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปล ความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บ รวบรวมข้อมูลการแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของอาชีวศึกษาด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวไว้ในคุณภาพของนักศึกษาด้านสมรรถนะหลักและสมรรถทั่วไปได้แก่มีความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และปฏิบัติงาน การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554, 2554 : 2) คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษอาชีวศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ซึ่งกล่าวถึงทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทางเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน สอดคล้องกับสภาวิชาชีพบัญชี การจัดทำบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงิน สอดคล้องงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจน้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ชุณหกาญจน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่านักศึกษามีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศนายจ้างประเมินค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวไว้ว่าวิสัยทัศน์ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียนโดยมีกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนและมีการเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับทัศนะของศรีวิการ์ เมฆวัชรชัยกุล ที่กล่าวว่าการศึกษาต้องผลิต

ผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและของสถานประกอบการสมรรถนะที่สำคัญได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน ทักษะด้านการคิด ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับทักษะของวิสุทธิ์ จิราธิบุตร ที่กล่าวว่า ลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือด้านความสามารถหลัก เช่น ความสามารถทางด้านการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความเป็นทีม ความพึงพอใจและความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถด้าน IT ความสามารถในการพูด อ่าน เขียน การนำเสนอ การต่อรอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของอนันท์ งามสะอาด เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่จบอาชีวศึกษา ดังนี้ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี สามารถใช้ IT ในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูล มีความรู้ภาษาต่างประเทศ นอกเหนือ จากภาษาอังกฤษ อีก 1 ภาษา ผ่านมาตรฐานภาษาอังกฤษ ตามตำแหน่งงาน

จากการศึกษาผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นับว่ามีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกอาเซียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการเป็นอาเซียน คือความหลากหลายของภาษา ความหลากหลายของวัฒนธรรมสิ่งที่การศึกษาไทยต้องมองสำหรับการผลิตนักศึกษาคือ ทำอย่างไรนักศึกษาถึงจะสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ (เช่นภาษาในประเทศอาเซียน) ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทักษะด้านภาษานั้น ไม่ใช่เฉพาะแต่นักศึกษาเท่านั้นควรมีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาด้วย เพราะในอนาคตเราอาจมีหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือมีนักศึกษาเป็นชาวต่างชาติ สิ่งที่น่าคิดการศึกษาไทยมีการจัดหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ชั้นอนุบาลกว่าจะจบปริญญาตรีที่ 10 กว่าปีหรือบ้างที่จบปริญญาโทก็ยังสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้ ก็คงต้องกลับไปทบทวนที่หลักสูตรการสอน ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาต้องมีการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ใฝ่ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา แสวงหาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะภาษา ฝ่ายผู้บริหารต้องให้ความสำคัญพร้อมสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการเสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในสังคมอาเซียนและเวทีโลกต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) เบลญจวรรณ ชุมหกาญจน์ (2551) วิสุทธิ์ จิราธิบุตร (2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันท์ งามสะอาด เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) ดวงนภา มกรานุกฤษ์ (2554)

จากการศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 สรุปคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์

คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์	IES	สภา วิชาชีพ	TQF	อาชีวศึกษา
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพ				
1.1 มีความซื่อสัตย์	✓	✓	✓	✓
1.2 มีวินัยในตนเอง	✓	✓	✓	✓
1.3 มีความยุติธรรม	✓	✓	✓	✓
1.4 เป็นผู้มีความตรงต่อเวลา	✓	✓	✓	✓
1.5 มีความอดทน อดกลั้น	✓	✓	✓	✓
1.6 รู้จักพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข	✓	✓	✓	✓
1.7 มีความกตัญญูกตเวที	✓	✓	✓	✓
1.8 ละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด			✓	✓
1.9 ประหยัด รู้จักดำรงตนตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง			✓	✓
1.10 มีความรักองค์กร มีความสามัคคีใน หมู่คณะ	✓	✓	✓	✓
1.11 มีความเป็นไทย สำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย เข้าใจวัฒนธรรม/ ประเพณีอันดีงามของไทยและทำนุบำรุงสืบ สานวัฒนธรรมไทย			✓	✓

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์	IES	สภา วิชาชีพ	TQF	อาชีวศึกษา
2. ด้านความรู้				
2.1 มีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓
2.2 มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการ ธุรกิจ	✓	✓	✓	✓
2.3 มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ	✓	✓	✓	✓
2.4 มีความรู้เกี่ยวกับด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ทางบัญชี	✓	✓	✓	✓
3. ด้านทักษะทางปัญญา				
3.1 มีความสามารถในการใช้ปัญญาคิด วิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้	✓	✓	✓	✓
3.2 มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และกระตือรือร้นใน การแสดงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓
3.4 มีทักษะในการนำความรู้ทางวิชาชีพ บัญชีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลัก วิชาการ	✓	✓	✓	✓
3.5 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	✓	✓	✓	✓
4. ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ ดีและมีความรับผิดชอบ				
4.1 มีการทำงานเป็นทีม	✓	✓	✓	✓
4.2 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	✓	✓	✓	✓
4.3 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ ความร่วมมือกับผู้อื่น	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์	IES	สภา วิชาชีพ	TQF	อาชีวศึกษา
4.4 มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีโลกทัศน์ ที่กว้างไกล	✓	✓	✓	✓
4.5 มีสัมมาคารวะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ มีวาจาสุภาพ รู้จักกาลเทศะ	✓	✓	✓	✓
4.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง			✓	✓
4.7 มีความรับผิดชอบต่องาน ผู้อื่น ต่อสังคม และต่อวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓
4.8 เป็นผู้มีความสุขกายและสุขภาพจิตที่ดี			✓	✓
5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
5.1 มีทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ ความเสี่ยง และการรายงาน	✓	✓	✓	✓
5.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและ สารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และสามารถ นำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓
5.3 มีความสามารถในการใช้ภาษาในการ สื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและ ภาษาต่างประเทศอื่น	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.7 สรุปคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ
จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดี
และมีความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์

ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 สรุปได้ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 1) มีความซื่อสัตย์ 2) มีวินัยในตนเอง 3) มีความยุติธรรม 4) มีความตรงต่อเวลา 5) มีความอดทน อดกลั้น 6) รู้จักพึ่งพาตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 7) มีความกตัญญูกตเวทิตะ 8) ละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด 9) ประหยัด รู้จักการดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 10) มีความรักองค์กร มีความสามัคคีในหมู่คณะ 11) มีความเป็นไทย สำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย เข้าใจวัฒนธรรม/ประเพณีอันดีงามของไทยและทำนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทย นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้อง ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) ตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและประกาศของสภาวิชาชีพ ด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 1) มีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง 2) มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการธุรกิจ 3) มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) มีความรู้เกี่ยวกับด้านโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้อง ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) แต่ไม่สอดคล้องหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพสำหรับในส่วนของอาชีวศึกษา โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชีอยู่ระหว่างการดำเนินการ ด้านทักษะทางปัญญา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 1) ความสามารถในการใช้ปัญญาวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้ 2) มีความตั้งใจ ใฝ่รู้และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง 3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) มีทักษะในการนำความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ 5) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและประกาศของสภาวิชาชีพ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 1) มีการทำงานเป็นทีม 2) มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 4) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล 5) มีสัมมาคารวะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ มีวาจาสุภาพ รู้จักกาลเทศะ 6) มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง 7) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อสังคมและต่อวิชาชีพ 8) เป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้อง ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) ตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและประกาศของสภา

วิชาชีพ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 1) มีทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน 2) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม 3) มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีทั้ง ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น นักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาและอาชีวศึกษามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้อง ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี (IES) ตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและประกาศของสภาวิชาชีพ คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านมีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นในตารางที่ 4-1 ถึง 4-6

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ศึกษา ทบทวนข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยได้ผลจากการศึกษาวิจัย เรื่อง การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ แบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ระหว่าง มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant : IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของ สภาวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ.2553 มาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554

จากการศึกษาวิจัยจากการทบทวนเอกสารตามที่กล่าวไว้ข้างต้นในบทที่ 2 และบทที่ 4 สรุปผลการศึกษาคคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษาสาขาการบัญชี เป็นด้านต่างๆ 5 ด้านได้ดังนี้ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 จรรยาบรรณที่นักวิชาชีพบัญชีต้องมีตาม Code of Ethics for Professional Accountants ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ (Integrity) นักวิชาชีพบัญชีต้องมีความ ซื่อสัตย์และตรงไปตรงมา 2) ความเป็นกลาง (Objectivity) นักวิชาชีพบัญชีต้องไม่มีความลำเอียง

(Bias) ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หรือได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่นซึ่งทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจ (Judgment) ทางวิชาชีพหรือธุรกิจ 3) ความสามารถและความระมัดระวังทางวิชาชีพ (Professional Competence and Due Care) นักวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอยู่ในระดับที่สามารถให้บริการทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การรักษาความลับ (Confidentiality) นักวิชาชีพบัญชีต้องเก็บรักษาข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานวิชาชีพไว้เป็นความลับ 5) การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ นักวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์สอดคล้องสภาวิชาชีพเรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 1) มีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความรู้ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 3) การรักษาความลับ 4) ความรับผิดชอบต่อผู้รับ บริการ 5) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ 6) ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ โครงสร้างหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี ของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบอาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 2 หลักสูตรการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วยความรู้ 3 ด้าน 1) ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง 2) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและองค์กร 3) ความรู้ความชำนาญในด้านสารสนเทศ หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มีหน่วยกิตรวม 120 หน่วยกิต สำหรับสถาบันการอาชีวศึกษา โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชีอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 3 ทักษะด้านความรู้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบัญชี ทักษะเฉพาะส่วนบุคคล เช่น การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การมีความ กิตรีเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านองค์กรและการจัดการธุรกิจ เช่นการวางแผนกลยุทธ์ การจัดการโครงการ และความเป็นผู้นำ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

และการ เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานกับบุคคลที่มีความสามารถหลากหลายและมาจากหลากหลายวัฒนธรรมและการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน เป็นต้น สอดคล้องกับสภาวิชาชีพฯ ซึ่งเป็นมีความรู้ความสามารถมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทางเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน เป็นต้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ/นายจ้าง จากการศึกษา ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้นในบทที่ 2

1. นักศึกษาต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความอดทน ขยัน สู้งาน มีความรับผิดชอบ
2. นักศึกษาควรมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ
3. การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านการจัดการ การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาตนเองและงานที่เกี่ยวข้อง
4. ควรพัฒนาทักษะการสื่อสารในการฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นในอาเซียน
5. ควรเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูล และจัดทำรายงานต่างๆ
6. ควรมีการเสริมสร้างความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ โดยเน้นความทันสมัยทั้งโปรแกรม Microsoft Office และโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมากยิ่งขึ้น
7. นักศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้/สถานประกอบการและความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
8. นักศึกษาควรพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาในงาน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบในงานความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มีวินัยตรงต่อเวลา ภาวะผู้นำ

สรุปจากการศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์ เป็น 5 ด้านและมีองค์ประกอบย่อยดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
  - 1.1 มีความซื่อสัตย์
  - 1.2 มีวินัยในตนเอง
  - 1.3 มีความยุติธรรม

- 1.4 มีความตรงต่อเวลา
- 1.5 มีความอดทน อดกลั้น
- 1.6 รู้จักพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- 1.7 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.8 ละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด
- 1.9 ประหยัด รู้จักการดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.10 มีความรักองค์กร มีความสามัคคีในหมู่คณะ
- 1.11 มีความเป็นไทย สำนึกในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย เข้าใจวัฒนธรรม/ประเพณีอันดีงามของไทยและทำนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทย

2. ด้านความรู้

- 2.1 มีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการธุรกิจ
- 2.3 มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2.4 มีความรู้เกี่ยวกับด้านโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

3. ด้านทักษะทางปัญญา

- 3.1 ความสามารถในการใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้
- 3.2 มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
- 3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.4 มีทักษะในการนำความรู้ทางวิชาชีพบัญชีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง

ตามหลักวิชาการ

- 3.5 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์
4. ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ
  - 4.1 มีการทำงานเป็นทีม
  - 4.2 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - 4.3 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
  - 4.4 ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
  - 4.5 มีสัมมาคารวะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ มีวาจาสุภาพ รู้จักกาลเทศะ
  - 4.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง
  - 4.7 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อสังคมและต่อวิชาชีพ
  - 4.8 เป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 มีทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเล็ง และการรายงาน

5.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประมวลผล แปลความหมาย และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

5.3 มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มมูลค่าของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ตามข้อกำหนดของหน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพ สรุปการอภิปราย ผลการวิจัยดังนี้ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่าง ประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 จรรยาบรรณที่นักวิชาชีพบัญชีต้องมีตาม Code of Ethics for Professional Accountants ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ (Integrity) นักวิชาชีพบัญชี ต้องมีความซื่อสัตย์และตรงไปตรงมา 2) ความเป็นกลาง (Objectivity) นักวิชาชีพบัญชีต้องไม่มีความลำเอียง (Bias) ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หรือได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่นซึ่งทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจ (Judgment) ทางวิชาชีพหรือธุรกิจ 3) ความสามารถและความ ระมัดระวังทางวิชาชีพ (Professional Competence and Due Care) นักวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอยู่ในระดับที่สามารถให้บริการทางวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การรักษาความลับ (Confidentiality) นักวิชาชีพบัญชีต้องเก็บรักษา ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานวิชาชีพไว้เป็นความลับ 5) การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ นัก วิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ สอดคล้องสภาวิชาชีพเรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 1) มีความโปร่งใส ความเป็น อิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 3) การรักษาความลับ 4) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ 5) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็น หุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ 6) ความรับผิดชอบต่อ เพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไปสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล โอสธานูเคราะห์ (2550) ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตามพระบรม ราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พบว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝัง คือ 1) คุณธรรม จริยธรรมประจำตัวหรือคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต 2) คุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จ

ของการทำงานและการประกอบอาชีพ 3) คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคมส่วนรวม คุณธรรมจริยธรรมหลักที่ควรปลูกฝังคือความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน พากเพียร ความมีสติ รอบคอบ ความมีศรัทธาและความจริงใจ การมีทักษะชีวิต ความเสียสละ การมีจิตของความเป็นผู้ให้ การมีจิตประชาธิปไตยและจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคี การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลกและการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรม มนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมระดับประเทศ และภูมิภาคอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียน มีกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับความคิดเห็นของวิสุทธิ จิราธิยุต ให้ที่สนะลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ มีทัศนคติที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ แรงจูงใจที่จะทำงานและทำให้สำเร็จ คิดเชิงบวก ความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ โครงสร้างหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี ของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาต่างประเทศสำหรับผู้ประกอบอาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) ฉบับที่ 2 หลักสูตรการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วยความรู้ 3 ด้าน 1) ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง 2) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและองค์กร 3) ความรู้ความชำนาญในด้านสารสนเทศ แต่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี โครงสร้างหลักสูตรอุดมศึกษา 120 หน่วยกิต หลักสูตรบัญชีของสภาวิชาชีพ 126 หน่วยกิต สำหรับสถาบันการอาชีวศึกษา โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชีอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษามีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาต่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 3 ทักษะด้านความรู้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบัญชี ทักษะเฉพาะส่วนบุคคล เช่น การเรียนรู้ด้วยตัวเองการมีความ ทิตรีเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านองค์กรและการจัดการธุรกิจ เช่นการวางแผนกลยุทธ์ การจัดการโครงการ และความเป็นผู้นำ

สอดคล้องความทัศนะของนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ ให้ไว้ว่าผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ มีทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานต้องการ สอดคล้องกับทัศนะของธีรวุฒิ บุญยโสภณให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาว่าให้เน้นการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพในระดับที่สามารถออกไปประกอบอาชีพอิสระได้ หรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) มากกว่าให้ไปเป็นลูกจ้างตลอดชีวิต สอดคล้องกับทัศนะของวิสุทธิ์ จิราธิยุต ให้ไว้ว่าลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ ความสามารถในการทำงาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับงาน ไม่ว่าจะเป็นนิสัยอุตสาหกรรม ความมีวินัย ปฏิบัติงานเชิงรุก นิสัยมุ่งเน้นคุณภาพของงาน มีความยืดหยุ่นและรู้จักประยุกต์ ความสามารถทางการบริหาร เช่น การบริหาร โครงการ การบริหารทรัพยากรและการบริหารความเป็นตัวของตัวเอง คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษามีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานกับบุคคลที่มีความสามารถหลากหลายและมาจากหลากหลายวัฒนธรรมและการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน เป็นต้น ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่านายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นทีมสอดคล้องกับงานวิจัย มังกร หิริรักษ์ (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความผูกพันหรือความมีน้ำใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์กำหนดไว้ 3 เรื่อง ได้แก่ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ยอมรับฟังคำแนะนำ ตักเตือนของผู้อื่นได้เมื่อทำงานบกพร่องและผิดพลาดรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 4 ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะทางเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการคำนวณ การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการรายงาน เป็นต้น สอดคล้องงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ

(2547) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาอื่นๆ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา นายจ้าง/ผู้ประกอบการ มีความพึงพอใจน้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ชุณหากัญจน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศนายจ้างประเมินค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวไว้ว่า วิสัยทัศน์ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสังคมระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพ และสมรรถนะผู้เรียนโดยมีกลยุทธ์หลักในการส่งเสริม ให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนและมีการเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับทัศนะของศรีวิการ์ เมฆวัชรชัยกุล ที่กล่าวว่า การอาชีวศึกษาต้องผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน และสถานประกอบการสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ทักษะด้านการคิด ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับทัศนะของวิสุทธิ จิราธิบุตร ที่กล่าวว่า ลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษายาอาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือ ความสามารถด้าน IT ความสามารถในการพูด อ่าน เขียน การนำเสนอ การต่อรอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของอนันท์ งามสะอาด เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่จบอาชีวศึกษา ดังนี้ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี สามารถใช้ IT ในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูล มีความรู้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษอีก 1 ภาษาผ่านมาตรฐานภาษาอังกฤษตามตำแหน่งงาน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ในทั้ง 5 ด้านของ สถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษานายจ้าง/ผู้ประกอบการ/นายจ้าง มีความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

- 1) นักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย มีความอดทน ขยัน สู้งาน มีความรับผิดชอบ
- 2) นักศึกษาควรมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ
- 3) การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านการจัดการ การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาตนเองและงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) ควรพัฒนาทักษะการสื่อสารในการฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นในอาเซียน
- 5) ควรเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูล และการจัดทำรายงานต่างๆ
- 6) ควรมีการเสริมสร้างความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ โดยเน้นความทันสมัยทั้งโปรแกรม Microsoft Office และโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมากยิ่งขึ้น
- 7) นักศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้/สถานประกอบการและความเปลี่ยนแปลงของ
- 8) นักศึกษาควรพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหา

ในงาน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบในงานความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มีวินัย ตรงต่อเวลา ภาวะผู้นำ ผู้วิจัยคิดเห็นว่าสถาบันศึกษาคควรมีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักศึกษาคิดเป็นทำเป็น โดยสอดคล้องกับการสอนทฤษฎีวิชา มีโครงการกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องงานวิจัยของอูตรี เชื้อประทุม (2551) ที่มีการจัดกิจกรรมโดยการประชุมแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง กิจกรรมการปฏิบัติในคอนเสิร์ต กิจกรรมการเรียนการสอนและการนิเทศภายใน ส่งผลให้นักศึกษาคเกิดการพัฒนาคคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ณ นคร, จินตนา กนกปราน (2551) ที่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรูู้สามารถพัฒนานักศึกษาคนักศึกษาคหลังจากที่ได้เรียนวิชาศึกษาทั่วไปแล้ว นักศึกษาคมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาขึ้นซึ่งจากเดิมที่มีอยู่ในตัวนักศึกษาคอยู่แล้ว ได้แก่ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การทำงานเป็นทีม มีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ ในด้านต่างๆ เช่นความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ดังนั้นมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะฝ่ายกิจการนักศึกษาค จำเป็นต้องดูแลและอบรมปลูกฝังเพื่อส่งเสริมคุณงามความดี และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักศึกษาคอย่างต่อเนื่อง จากตารางสรุป 4-7 คุณลักษณะนักศึกษาคที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน สถาบันอุดมศึกษาคกล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ใน 5 ด้านรายละเอียดในบทที่ 2 และอาชีวศึกษาคมีคุณลักษณะนักศึกษาคที่พึงประสงค์ 3 ด้านรายละเอียดในบทที่ 2 คุณลักษณะนักศึกษาคที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาคและอาชีวศึกษาคสอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) ตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยข้องและประกาศของสภาวิชาชีพ

ผู้ศึกษาควิจัยมีความคิดเห็นว่าทั้งสถาบันอุดมศึกษาคและอาชีวศึกษาคต่างก็มุ่งเน้นที่จะผลิตนักศึกษาคให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบทั้ง 5 ด้านตามที่กล่าวข้างต้น เป็นพลเมืองโลกให้เป็นผู้มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน/สถานประกอบการ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น การบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน โครงสร้างหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ครูอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ และการได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน หรือฝ่ายบริหารของสถานศึกษาคที่เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงตัวของนักศึกษาคเอง ดังนั้นสถานศึกษาคควรมีการติดตามประเมินผลความพึงพอใจผู้ใช้บริการที่มีต่อนักศึกษาคของสถานศึกษาคนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานักศึกษาคให้เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักศึกษาวិชาการบัญชี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระหว่างมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) กับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด ประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และวัดผลการศึกษา ให้ได้มาตรฐานตามที่หน่วยงานรัฐและองค์กรวิชาชีพกำหนดและที่สำคัญตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน/ผู้ประกอบการ
2. สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากร เทคโนโลยี สารสนเทศและงบประมาณ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา
3. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมชมรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษาและผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน
4. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักศึกษาในการสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในประเทศอาเซียน
5. สถานศึกษาควรส่งเสริมนักศึกษาให้มีความรู้ทันต่อเทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน
6. ควรปรับปรุงการสอนให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น รวมทั้งการติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน
7. นักศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษ ควรเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง โดยการพัฒนาความรู้ และเสริมสร้างคุณลักษณะด้านจริยธรรม ควรฝึกฝนเรื่องทักษะทางปัญญา และหาความรู้ด้านวิชาการบัญชีเพิ่มเติมอยู่เสมอ

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่ชัดเจน จึงควรใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณซึ่งอาจจะได้ผลการวิจัยที่สามารถนำมาเปรียบเทียบ กันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อการทำงานของนักศึกษาวิชาการบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่า

นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการหรือไม่

4. ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาชีพตามความต้องการของนักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยกับนักศึกษาอาชีวศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2542). การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ไพฑูริย์ นันตะสูคนธ์. (2552) เอกสารประกอบการบรรยายกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ.
สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2541). เอกสารการจัดประชุม
วิชาการและสัมมนาในการฉลองครบรอบ 50 ปี เรื่องเส้นทางผู้วิชาชีพบัญชี ปี 2000.
กรุงเทพมหานคร.
- ลีปปนันท เกตุทัต. (2532). อุดมศึกษาไทยในอนาคต
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). เอกสารประกอบการประชาสัมพันธ์
กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2550). มาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานสมรรถนะ.
สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2551). คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา.
- สำนักงานกลางหรือรัฐากรพัฒนาในพระบรมมหาราชวัง. (2538). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.

บทความ

- นฤมล โอสธานุเคราะห์. (2550). “แนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.”
BU Academic Review, 6(1). P. 28-39.

วิทยานิพนธ์

- กฤตพัศ บุญศิริ. (2552). **แนวทางในการผลิตนักบัญชีตามความต้องการของสำนักงานบัญชี
กรณีศึกษา: จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.**
- ดวงนภา มกรานุกัณฑ์. (2554). **อนาคตภาพการอาชีพศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-
2564). วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- เบญจวรรณ ชุณหากาญจน์. (2548). **ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะบัญชี
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2547). **คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชี ที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงาน
ด้านบัญชีพึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.**
- วิฑูร กิจเครือ, ชลิตร์ มณีสุวรรณ, ชนิดา พลอยสุกใส. (2552). **ความพึงพอใจของ
สถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานวิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2552.
สุภาพ ณ นคร, จินตนา กนกปราน. ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตร
พ.ศ. 2548) ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปีการศึกษา 2549. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ
23 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553. สืบค้นเมื่อ
11 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2555). ประกาศคณะกรรมการ
อุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2551. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2555, จาก
bsq.vec.go.th/...
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2551. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2555, จาก
www.mmtc.ac.th/.../B.Tech.-Appendix1-HighVocationalCurriculumS...
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตร
ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม
2554, จาก bsq.vec.go.th/news/กรอบ%20ป.ตรี.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2555, จาก
www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2555/E/048/13.PDF
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
www.academic.chula.ac.th/Curriculum/Diagram.../Rubric_grade.pdf
- ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี. (2554). เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี.
สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2555, จาก
www.fap.or.th/files/announce/fapannounce/5-2553.pdf
- พระบรมราชาบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2504) สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2555, จาก
ahph9thi.gotoknow.org/.../original
- พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2554, จาก
www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=790
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2555, จาก
www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=789
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. (2547). ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้าง
งานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2555, จาก
www.tsu.ac.th/coop/files/bandit.doc
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์**.
สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
[www.vru.ac.th/spa1/สภามหาวิทยาลัย% 2012.2553/.../41.pdf](http://www.vru.ac.th/spa1/สภามหาวิทยาลัย%2012.2553/.../41.pdf)

มหาวิทยาลัยกรุงธนบุรี. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555.

จาก www.gspa.buu.ac.th/web/qa/index.php?option=com...

มหาวิทยาลัยบูรพา. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์

2555,. จาก www.vru.ac.th/spa1/สภามหาวิทยาลัย%2012.2553/.../41.pdf

มหาวิทยาลัยพายัพ. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก

www.payap.ac.th/report53/index...02.../2012-02-09-07-28-04

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คุณลักษณะบัณฑิต. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก

stu-aff.oop.cmu.ac.th/student/stu-property.htm

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์.

สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก www.sa.ku.ac.th/organize-index.html

วิษชุดาเวชกุล ขวัญสกุล เต็งอำนวยการ สันสกฤต วิจิตรเลขการ. ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อ

คุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก c.th/forest/Search.aspx?keyword

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบ

วิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2554, จาก www.fab.or.th/fab/?q=note/343

อนันท์ งามสะอาด. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีพศึกษาเพื่อเข้าสู่

ประชาคมอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555, จาก

www.oknation.net/blog/print.php?id=776228

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยี
หรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

พ.ศ. 2552

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นสมควรกำหนดกรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง โดยรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ เพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 มาตรา 12 และมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 5/2550 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2550 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงอนุมัติกรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2552 ดังต่อไปนี้

1. ให้ใช้กรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับนี้ สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกประเภทวิชา โดยกำหนดสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในแต่ละสาขาวิชา

2. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับเทคโนโลยีตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการและชุมชน มีความสามารถในการปฏิบัติงานระดับเทคโนโลยีสามารถออกแบบจัดการตรวจสอบให้คำแนะนำสอนงานพัฒนางาน และบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบรวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์ของการเรียนรู้เป็น 2 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพตามแนวทางของตนเองในการวางแผนและจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม มีส่วนร่วมพัฒนาและริเริ่มวิธีการปฏิบัติรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น

ระดับที่ 2 สามารถศึกษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ เพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ใช้เทคโนโลยี หรืองานวิชาชีพในขอบเขตที่กว้างขวาง และใช้บริหารงานการผลิตหรือบริการ ในงานอาชีพ รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น

3. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษาและมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและระบบทวิภาคี โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการสามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

4. ระบบการจัดการศึกษา เป็นการจัดศึกษาแบบเปิดหรือยืดหยุ่น สามารถเทียบโอนหน่วยสมรรถนะเข้าสู่ระบบหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้ระบบทวิภาค กำหนดให้ 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา และ 1 ภาคการศึกษามีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สำหรับการศึกษภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาคติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาคติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นรวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

5. การคิดหน่วยกิต

5.1 รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต

5.2 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

5.3 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

5.4 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

5.5 การทำโครงการพิเศษ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

6. จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาการศึกษาและชื่อหลักสูตร

6.1 หน่วยกิตรวมระหว่าง 72 – 87 หน่วยกิต

6.2 ใช้เวลาในการศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และ

ไม่เกิน 6 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียน ไม่เต็มเวลา

6.3 หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ให้ระบุค่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บท้ายชื่อหลักสูตร

7. โครงสร้างหลักสูตร

7.1 หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะหลักที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัย การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน โดยมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสังคม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิตสถาบันการอาชีวศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานประยุกต์ในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กลุ่มวิชาบริหารและจัดการวิชาชีพ และหรือกลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์

7.2 หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วยสมรรถนะในงานอาชีพที่มุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะสามารถคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล ควบคุม สอนงานและพัฒนางาน โดยบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต และ โครงการพิเศษ จำนวน 6 หน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

7.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพและหรือการศึกษาต่อรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิตสถาบันการอาชีวศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์หมวดวิชาชีพและหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ผู้เรียนต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน และหรือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตในหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

8. เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

8.1 สถาบันการอาชีวศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจและ

ศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้สามารถผลิตนักศึกษาให้เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญสามารถแก้ปัญหาได้ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ และพัฒนางาน โดยใช้กระบวนการวิจัย ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด

8.2 สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดเตรียมทรัพยากรในการศึกษาในด้านอาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด

8.3 การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาชีพ ต้องไม่น้อยกว่า 40 ต่อ 60

8.4 ให้สถาบันการอาชีวศึกษาจัดการศึกษาแบบบูรณาการในแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ นักศึกษามีสมรรถนะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของตนเองและสมรรถนะในงานอาชีพ โดยนํารายวิชาหรือกลุ่มวิชาจัดทำเป็นงานหรือชิ้นงานที่ เกี่ยวกับการผลิตหรือบริการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 งานหรือชิ้นงาน

8.5 สถาบันการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับฝึกออาชีพในรูปแบบการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี โดยร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์ที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณลักษณะ ทั้งด้านสมรรถนะหลัก สมรรถนะในงานอาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ตรง ตามระดับของคุณวุฒิวิชาชีพ

8.6 สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้นักศึกษาจัดทำโครงการพิเศษตามโครงสร้าง หลักสูตรจำนวน 6 หน่วยกิต สอดคล้องกับงานอาชีพ ผู้การปฏิบัติอย่างเป็นทางการที่เป็นระบบ ตามลักษณะการวิจัย

8.7 สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษา

9. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อเนื่อง) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาวิชาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กัน

10. คุณสมบัติและประสบการณ์ผู้สอน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ- การอาชีวศึกษากำหนด

11. ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ เจีมิวิทยฐานะ และครูประจำตำแหน่งของสถาบันการ อาชีวศึกษา

12. การลงทะเบียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต

ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันการอาชีวศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่แตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุไว้ในหลักสูตรสถาบันการอาชีวศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียน และหรือเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อาชีพ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

13. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

13.1 การวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินผลการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

13.2 การสำเร็จการศึกษา ให้มีสมรรถนะตรงตามที่กำหนด ได้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้าง และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

14. การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ

14.1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ

14.2 การบริหารหลักสูตร

14.3 ทรัพยากรประกอบการจัดการศึกษา

14.4 ความต้องการและหรือความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน

15. การกำหนดหลักสูตรและอนุมัติ

15.1 การอนุมัติกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

15.2 การกำหนดและเปลี่ยนแปลงกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

15.3 การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสภาสถาบันการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

16. การพัฒนาหลักสูตร ให้สถาบันการอาชีวศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนา ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพ อย่างน้อยทุก 5 ปี

17. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2552

(นายจूरินทร์ ลักขณวิศิษฏ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๔

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา ๔๗ กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพจะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศไว้ดังนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”

๒. ให้ใช้ประกาศนี้ สำหรับการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการกำหนดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ ให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา

๔. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๔.๑ ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ได้แก่

(๑) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระยะสั้น

(๒) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(๓) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(๔) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

๔.๒ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ

(๑) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา

(๒) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน

(๓) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์ใช้อาชีพ

๔.๓ ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ให้เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพแต่ละระดับ การเรียกชื่อปริญญาในสาขาวิชาและการใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๔.๔ จำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรแต่ละระดับ

๕. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติไปพัฒนากรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชาแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้

๖. ให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขาและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด

๗. ให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๆ ๕ ปี

๘. ให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับประกาศนี้ สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศนี้ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๘

๙. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ก
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๒

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๒

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา ๔๗ กำหนดให้มีระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย

ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชารวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ

ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงออกประกาศไว้ดังนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒”

๒. ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. วัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา

๔. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๔.๑ ระดับคุณวุฒิ ได้แก่

ระดับที่ ๑ อนุปริญญา (๓ ปี)

ระดับที่ ๒ ปริญญาตรี

ระดับที่ ๓ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ ๔ ปริญญาโท

ระดับที่ ๕ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ ๖ ปริญญาเอก

๔.๒ คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๕ ด้าน

(๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๒) ด้านความรู้

(๓) ด้านทักษะทางปัญญา

(๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะพิสัยโดย มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตร อย่างน้อยต้อง เป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

๔.๓ ชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษา และการเทียบโอนผลการ เรียนรู้ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๕. ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไป พัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

๖. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขา/สาขาวิชา โดยจัดทำ รายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้า มี) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้า มี) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามที่คณะกรรมการการ อุดมศึกษากำหนด และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและการประเมินผลเพื่อให้ มั่นใจว่าบัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามข้อ ๔.๒

๗. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การ ประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ

๘. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ทุก ๆ ๕ ปี

๙. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่ดำเนินการได้มาตรฐาน ตามประกาศนี้ต่อสาธารณะตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๑๐. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่จะรับนักศึกษาใหม่เป็นครั้งแรกตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไปตามประกาศนี้ สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้ สอดคล้องกับประกาศนี้ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๕

๑๑. ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

๑๒. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะ พิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ง
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และเพื่อประโยชน์ในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากลและ

สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับข้อ ๕ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓”

๒. ให้ใช้ประกาศนี้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป สำหรับสถาบันอุดมศึกษาใดที่เปิดสอนหลักสูตรนี้อยู่แล้ว จะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๕

๓. ให้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

๔. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก จ
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
(ฉบับที่ ๑๕)
เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
(ฉบับที่ ๑๕)
เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ (๔) (๕) และ (๑๑) มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สภาวิชาชีพบัญชีจึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชีด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี รวมทั้งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และให้หมายรวมถึงหัวหน้าคณะบุคคลหรือหัวหน้าสำนักงานหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ตามมาตรา ๑๑ ด้วย

“ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นผู้ทำบัญชีตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๔ หรือที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า ผู้รับบริการ ตามมาตรา ๔๗ (๓) ได้แก่

(๑) ผู้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ/หรือ

(๒) ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และบุคคลอื่นที่ใช้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วยความสุจริตและจำเป็น

“ผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้” หมายความว่า ผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ อัน ได้แก่ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล ตามมาตรา ๔๗ (๔)

“ความโปร่งใส” หมายความว่า ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ ต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบได้

“ความเป็นอิสระ” หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความสงสัยในความเป็นกลางหรือความเที่ยงธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเป็นอิสระนี้จะต้องเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้

“ความเที่ยงธรรม” หมายความว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพโดยปราศจากความลำเอียงอคติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอิทธิพลของบุคคลอื่น

“กรอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า หลักการ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติของวิชาชีพบัญชี “ความซื่อสัตย์สุจริต” หมายความว่า การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติงานบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง

“ความรู้ความสามารถ” หมายความว่า การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติวิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมั่นใจได้ว่ามีผลงานทางวิชาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และวิชาการที่เกี่ยวข้อง

“การรักษาความลับ” หมายความว่า การไม่นำข้อมูลใด ๆ ที่โดยปกติองค์กรไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณชนไปเปิดเผย หรือใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพ

“ความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า

(๑) การกระทำการใด ๆ ที่เป็นเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องได้รับโทษการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ตามมาตรา ๔๕ โดยมีลักษณะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ลงลายมือชื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีโดยมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบใด ๆ หรือควบคุมการสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี

(ข) มีพฤติกรรมรับจ้างลงลายมือชื่อ หรือยอมให้ใช้ชื่อ ทั้งที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีหรือมาตรฐานการบัญชี

(ค) แสดงความเห็นต่อบการเงินที่นำส่งหน่วยราชการหลายแห่ง โดยงบการเงินแต่ละชุดแสดงข้อมูลต่างกัน โดยไม่มีเหตุผลสมควร

(ง) แจ้งข้อความหรือจัดทำรวมถึงการใช้พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือรู้ว่าเป็นพยานหลักฐานอันเป็นเท็จไม่ว่าจะจัดทำโดยบุคคลใดก็ตามในการประกอบวิชาชีพบัญชี

(จ) แนะนำให้ผู้รับบริการเสียภาษีอากรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยทุจริตหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร

(ฉ) มีพฤติกรรมอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี กำหนดว่าเป็นพฤติกรรมอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

(๒) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพบัญชี จากหน่วยงานราชการ

หรือสถาบันวิชาชีพอื่นที่ควบคุมและหรือกำกับดูแล เนื่องจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของ
ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสาระสำคัญ

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับ ในหมวด ๒ ถึงหมวด ๗ ของข้อบังคับนี้ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพ
บัญชีต้องปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ให้หมายความรวมถึง การกระทำของบุคคลอื่น ผู้ซึ่ง

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับรู้ หรือ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียินยอมให้อ้างชื่อ

ในการปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม

ข้อบังคับฉบับนี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือบุคคลอื่น โดยมีขอบด้วย

ข้อ ๕ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้กระบวนการบังคับใช้จรรยาบรรณดำเนินโดยสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม นายก
สภาวิชาชีพบัญชี โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ
เกี่ยวกับการดังกล่าว

ข้อกำหนดนั้น ต้องอยู่ภายในกรอบของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และเมื่อ
ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงใช้บังคับได้

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการ
สภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้วินิจฉัย และถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นที่สุด

หมวด ๒

ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๘ ความโปร่งใส

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส

ข้อ ๙ ความเป็นอิสระ

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติตามอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติตามที่ตนขาดความเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพ
ข้อ ๑๐ ความเที่ยงธรรม

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามด้วยความยุติธรรม ซื่อตรงต่อวิชาชีพ และต้องไม่มีส่วนได้เสียในงานที่ตนประกอบวิชาชีพ นอกจากค่าตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบวิชาชีพ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจบนหลักฐานที่เชื่อถือได้โดยปราศจากความมีอคติและความลำเอียง

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจอย่างเที่ยงธรรมโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือ สถานการณ์ใด ๆ ที่อาจทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่สามารถปฏิบัติตามได้โดยโปร่งใส อิสระและซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๑๑ ความซื่อสัตย์สุจริต

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตาม อย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามตรงตามหลักฐานที่เป็นจริง

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้อง ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงาน โดยที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานจริง

หมวด ๓

ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๒ ความรู้ ความสามารถ

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วิธีปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพด้วยความมีสติเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ และระมัดระวังรอบคอบ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ โดยมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

- (๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ ด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร
- (๔) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องศึกษาหาความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- ข้อ ๑๓ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- (๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ และด้วยความชำนาญตามมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๔ การรักษาความลับ

ข้อ ๑๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กร ที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปเปิดเผยต่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์กร เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ข้อ ๑๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กรที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบ

หมวด ๕ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ

ข้อ ๑๖ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบตามกรอบวิชาชีพบัญชีต่อผู้รับบริการ

ข้อ ๑๗ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานตามกรอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและมีประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

หมวด ๖ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล

ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

- ข้อ ๑๘ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจขององค์กรที่ตนสังกัด
- ข้อ ๑๙ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุทิศตน ทุ่มเท
ดูแลทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัด
- ข้อ ๒๐ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้เวลา และทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัดให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด ไม่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลที่สามทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องเปิดเผยความสัมพันธ์กับองค์กร สถาบัน ธุรกิจ
ภายนอก หรือความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผล
ประโยชน์
- ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและการ
ดำเนินการขององค์กรที่ตนสังกัด
- ข้อ ๒๓ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการปฏิบัติ
งานทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรที่ตนสังกัด รวมถึงนายจ้าง (ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน เจ้าของ)
ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

หมวด ๗

ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

- ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่แย่งงานวิชาชีพบัญชีจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ด้านเดียวกันรายอื่น
- ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชีเกินกว่าที่รับมอบหมาย
จากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรายอื่น
- ข้อ ๒๖ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานของตนเกินความเป็นจริง
ไม่โอ้อวด หรือเปรียบเทียบตนหรือองค์กรที่ตนสังกัดอยู่กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันราย
อื่นหรือองค์กรที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันรายอื่นสังกัดอยู่
- ข้อ ๒๗ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ
เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานวิชาชีพบัญชีมาให้ตน
- ข้อ ๒๘ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใด

เมื่อบุคคลนั้น ได้รับงานจากการแนะนำหรือการจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ
บัญชีขององค์กรนั้น

ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่กำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนในการให้
บริการวิชาชีพบัญชีโดยมิได้คำนึงถึงลักษณะ ความเสี่ยง ความซับซ้อนและปริมาณของงานที่ตน
ให้บริการหรือมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาชีพบัญชี

ข้อ ๓๐ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร สำนึกในหน้าที่
และไม่ปฏิบัติตนในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช
นายกสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ภาคผนวก ฉ
ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี
ฉบับที่ ๕/๒๕๕๓
เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี
ฉบับที่ ๕/๒๕๕๓
เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

เพื่อให้ประกาศในเรื่องหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี มีความชัดเจนและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน สภาวิชาชีพบัญชี จึงให้ยกเลิกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ ๒๘/๒๕๕๒ เรื่องหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี และให้ใช้ความตามประกาศฉบับนี้แทน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ สภาวิชาชีพบัญชีจึงกำหนดแนวทางในการรับรองปริญญาทางการบัญชีสำหรับการรับสมัครเป็นสมาชิกสามัญ

โดยหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาการบัญชีในระดับปริญญาตรี จะต้อง มีหลักสูตรที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และมีโครงสร้าง หลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี ทั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชี ได้จัดทำคำชี้แจงหลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่ใช้เป็นแนวทางการรับรองปริญญาตรีทางการบัญชีเพื่อการ รับสมัครสมาชิกสามัญ สภาวิชาชีพบัญชี และหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีตาม เอกสารแนบท้ายประกาศฉบับนี้ ที่สถาบันการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรของตนได้สถาบันการศึกษาสามารถกำหนดเนื้อหาวิชา และชื่อรายวิชาเพื่อ แสดงอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบันได้แต่ก็ต้องครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ต้องการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี จะต้องศึกษาและสอบ ผ่าน ๘ รายวิชา ดังต่อไปนี้ จึงจะมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง ๓ รายวิชา	
การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง	๒ รายวิชา
การบัญชีต้นทุน	๑ รายวิชา
การสอบบัญชี	๑ รายวิชา
การภาษีอากร	๑ รายวิชา
รวม	๘ รายวิชา

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี โดยคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีให้ถือเป็นที่สุด

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช

นายกสภาวิชาชีพบัญชี

ภาคผนวก ข
พระราชบัญญัติการบัญชี
พ.ศ. ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติการบัญชี
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“งบการเงิน” หมายความว่า รายงานผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงาน โดยบุคคล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบ หรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ทำบัญชี” หมายความว่า ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้าง ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม

“สารวัตรใหญ่บัญชี” หมายความว่า อธิบดี และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายด้วย

“สารวัตรบัญชี” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่

[ดูคำสั่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่ ๑๘/๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการเป็นสารวัตรใหญ่บัญชี และแต่งตั้งสารวัตรบัญชี]

[ดูคำสั่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่ ๑๑/๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการเป็นสารวัตรใหญ่บัญชี และแต่งตั้งสารวัตรบัญชี]

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทะเบียนการค้า

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

[ดูกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงิน ได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๔๔]

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางบัญชี ให้อธิบดีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ โดยขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางบัญชี และมีสารวัตรบัญชีคนหนึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานบัญชีประจำท้องที่

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง จัดตั้งสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ และแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ พ.ศ. ๒๕๔๓]

การจัดตั้งสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ อธิบดีมีอำนาจประกาศ ในราชกิจจานุเบกษากำหนดในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชี และวิธีการจัดทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๔]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชี และวิธีการจัดทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบงช้าง พ.ศ. ๒๕๕๒]

(๒) ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี

(๓) ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี

(๔) เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๔]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒]

(๕) กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชี ไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

(๖) คุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๑]

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕]

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๘]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙]

ในการประกาศข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้มีขีดคำนึงถึงมาตรฐานการบัญชี และข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชี

ข้อกำหนดตาม (๕) และ (๖) ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีด้วย

ข้อกำหนดตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) หากเรื่องนั้นมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นเมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะนั้นแล้ว ให้ถือว่าได้จัดทำบัญชี

หมวด ๒

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

มาตรา ๘ ให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และต้องจัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตน โดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่งแยกจากกัน ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการธุรกิจ ณ สถานที่นั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเป็นกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของกิจการนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้บุคคลธรรมดาใดหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจใดในประเทศไทยตามเงื่อนไขใดเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ได้

[ดูประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๔]

[ดูประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้างข้างเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๑]

ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคสี่ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนวันใช้บังคับ

ในกรณีที่มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคสี่ ให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชีครั้งแรก และกำหนดวิธีการจัดทำบัญชีของบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนนั้น

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชีและวิธีการจัดทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๔]

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชี และวิธีการจัดทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วน ที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้างข้าง พ.ศ. ๒๕๕๒]

มาตรา ๕ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีการทำบัญชีนับแต่วันเริ่มทำบัญชี ดังต่อไปนี้

(๑) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้น ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

(๒) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศนั้น ได้เริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทย

(๓) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่กิจการร่วมค้านั้นได้เริ่มต้นประกอบกิจการ

(๔) สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำตามมาตรา ๘ วรรคสอง ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่

สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำนั้นเริ่มต้นประกอบกิจการ

มาตรา ๑๐ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชีที่กำหนดตามมาตรา ๘ วรรคหก หรือวันเริ่มทำบัญชีตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี และปิดบัญชีทุกรอบสิบสองเดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อนวันแต่

(๑) เมื่อได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชีแล้วอาจปิดบัญชีก่อนครบรอบสิบสองเดือนได้

(๒) ในกรณีที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามมาตรา ๘ วรรคสองให้ปิดบัญชีพร้อมสำนักงานใหญ่
มาตรา ๑๑ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินดังกล่าวต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชีตามมาตรา ๑๐ สำหรับกรณีของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ อธิบดีอาจพิจารณาสั่งให้ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีได้

การยื่นงบการเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นงบการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๕]

งบการเงินต้องมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีที่ได้มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเพิ่มเติมจากรายการย่อของงบการเงินที่อธิบดีกำหนดไว้แล้วให้ใช้รายการย่อตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะนั้น

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๔]

งบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุน สินทรัพย์ หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการ ไม่เกินที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

[ดูกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๔๔]

มาตรา ๑๒ ในการจัดทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้

ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน เพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นสามารถแสดงผลการดำเนินงาน สถานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชี

มาตรา ๑๓ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำหรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานประจำ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นได้

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดและในระหว่างรอการอนุญาตให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ในสถานที่ที่ยื่นขออนั้น ไปพลางก่อนได้

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตและการอนุญาตให้เก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น และการแจ้งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย พ.ศ. ๒๕๔๑]

ในกรณีที่จัดทำบัญชีด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดในสถานที่อื่นใดในราชอาณาจักรที่มีใช้สถานที่ตามวรรคหนึ่ง แต่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นมายังสถานที่ตามวรรคหนึ่ง กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาบัญชีไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว

มาตรา ๑๔ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันปิดบัญชีหรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชีและเอกสารตามมาตรา ๑๓

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบบัญชีของกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เกินห้าปีแต่ต้องไม่เกินเจ็ดปีได้

มาตรา ๑๕ ถ้าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีแจ้งต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตและการอนุญาตให้เก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น และการแจ้งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย พ.ศ. ๒๕๔๑]

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีตรวจพบว่าบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่เป็นสาระสำคัญแก่การจัดทำบัญชีสูญหายหรือถูกทำลาย หรือปรากฏว่าบัญชีและเอกสารดังกล่าวมิได้เก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้สันนิษฐานว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีเจตนาทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งบัญชีหรือเอกสารนั้น เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะพิสูจน์ให้เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว เพื่อป้องกันมิให้บัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

มาตรา ๑๗ เมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเลิกประกอบธุรกิจด้วยเหตุใดๆ โดยมีได้มีการชำระบัญชี ให้ส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ และให้สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี

เมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีร้องขอ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจขยายเวลาการส่งมอบบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่งได้ แต่ระยะเวลาที่ขยายเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไม่ครบถ้วนถูกต้อง สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจเรียกให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๘ งบการเงิน บัญชี และเอกสารที่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีได้รับและเก็บรักษาไว้ตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๗ ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลทั่วไปอาจขอตรวจดูหรือขอภาพถ่ายสำเนาได้โดยเสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีกำหนด

[ดูประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดค่าใช้จ่ายในการขอตรวจดู หรือขอภาพถ่ายสำเนางบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕]

หมวด ๓

ผู้ทำบัญชี

มาตรา ๑๕ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑ (๖) เพื่อจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ และมีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณธรรมมาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็ได้

มาตรา ๒๐ ผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน

มาตรา ๒๑ ในการลงรายการในบัญชี ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับหรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือแปลรหัสที่เป็นภาษาไทยไว้

(๒) เขียนด้วยหมึก ดิจิพิมพ์ ดีพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลในทำนองเดียวกัน

หมวด ๔

การตรวจสอบ

มาตรา ๒๒ สारวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีมีอำนาจตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีนี้ให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการหรือสถานที่เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีหรือสถานที่รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบุคคลดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ตามวรรคหนึ่ง เพื่อยึด หรืออายัดบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนินช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บัญชีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี หรือเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดดังกล่าวนั้นจะถูกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัว ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

[ดูประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง บัตรประจำตัวสารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๑]

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ

(๑) ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการ

จัดทำบัญชีหรือการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

(๒) ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีส่งบัญชี เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี หรือรหัสบัญชีมาเพื่อตรวจสอบ

หนังสือที่ส่งตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือให้นำส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับนั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรณคดีภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานอยู่ในบ้านหรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งตามวิธีการในวรรคสอง หรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ใช้วิธีปิดหนังสือดังกล่าวในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับนั้นหรือบ้านที่ผู้รับนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือโฆษณาข้อความย่อในหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายเป็นปกติในท้องถิ่นนั้นก็ได้

เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ถือว่าเป็นอันได้รับแล้ว

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความใดๆ ที่ทราบหรือได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๔ เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่ออกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท กรณีที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่ออกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้ปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๘ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๕ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๕
วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๐ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๓๑ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม มาตรา ๑๓
มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือ มาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๒ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๓ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดแจ้งข้อความตามมาตรา ๑๕ เป็นเท็จต่อสารวัตรใหญ่
บัญชีหรือสารวัตรบัญชีว่าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหาย หรือเสียหาย
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๖ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี ซึ่ง
ปฏิบัติการตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม
มาตรา ๒๒ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี ซึ่งสั่งการตามมาตรา ๒๔
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นสารวัตรใหญ่บัญชี สารวัตรบัญชี หรือเจ้า
พนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์
ซึ่งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ
ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดลงรายการเท็จ แก้ไข ละเว้นการลงรายการในบัญชีหรืองบการเงิน หรือ
แก้ไขเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเพื่อให้ผิดความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน

สองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๔๑ บรรดาความผิดตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ วรรคสอง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้วให้คดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

[คู่มือส่งเสริมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่ ๗๐/๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการมีอำนาจเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗]

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บรรดากฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้ใดเป็นผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๗ (๖) หากประสงค์จะเป็นผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป ให้แจ้งต่ออธิบดีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อผู้นั้นเข้ารับการอบรมและสำเร็จการอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนดแล้วให้ผู้นั้นเป็นผู้ทำบัญชีต่อไปได้เป็นเวลาแปดปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ระหว่างที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่กฎหมายกำหนด ให้ถือว่ามาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีได้มีมติให้ประกาศใช้แล้ว เป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๔ ให้กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ซึ่งเริ่มต้นประกอบกิจการร่วมค้าอยู่ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะเริ่มรอบ ระยะเวลาบัญชีใหม่หลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๔๕ ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจัดให้ผู้ที่ทำบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรา ๑๕ ภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

กำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง อธิบัติโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี จะขยายออกไป อีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปี

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้ บังคับแก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่มีได้จัดให้ผู้ที่ทำบัญชีตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการบัญชีได้ใช้ บังคับมาเป็นเวลานาน มีหลักการเกี่ยวกับการทำบัญชีหลายประการที่ยังไม่สอดคล้องกับ ความก้าวหน้าทางการบัญชีและการจัดทำบัญชี และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้าที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบัญชีให้ทันสมัยยิ่งขึ้น จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข
พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพบัญชี” หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

“ผู้ทำบัญชี” หมายความว่า ผู้ทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

“การประชุมใหญ่” หมายความว่า การประชุมใหญ่สามัญหรือการประชุมใหญ่วิสามัญ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๖ ให้มีสภาวิชาชีพบัญชี มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๗ สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

(๒) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก

(๓) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

(๔) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๕) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๖) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก

(๗) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี

(๘) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๙) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

(๑๐) ช่วยเหลือแนะนำเผยแพร่และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

(๑๑) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๑๒) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๑๓) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี

(๑๔) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ สภาวิชาชีพบัญชีอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

(๓) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี

(๔) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่สภาวิชาชีพบัญชี

(๕) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด ๕ การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี และหมวด ๖ การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใดมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการคุ้มครองประชาชนและพัฒนาหรือจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใด จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้นต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีก็ได้

มาตรา ๑๐ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕ ใช้บังคับสำหรับวิชาชีพบัญชีด้านใด ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้น เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ในการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ผู้ขึ้นทะเบียนซึ่งมิได้เป็นสมาชิกต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีก็ได้ แต่จะกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้สูงกว่าค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีเป็นรายปีไม่ได้

มาตรา ๑๑ นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชี หรือให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕ ต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(๒) ในกรณีประกอบกิจการให้บริการการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการการสอบบัญชีต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

การกำหนดหลักประกันตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้ของนิติบุคคลนั้น และให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสภาวิชาชีพบัญชีมาพิจารณาประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชีนั้นสังกัดอยู่ร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวน ให้หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หรือผู้แทนนิติบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดชอบจนครบจำนวน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำผิดที่ต้องรับผิดชอบ

หมวด ๒

สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๑๒ สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีมีสี่ประเภท ดังนี้

(๑) สมาชิกสามัญ

(๒) สมาชิกวิสามัญ

(๓) สมาชิกสมทบ

(๔) สมาชิกกิตติมศักดิ์

มาตรา ๑๓ สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) สำเร็จการศึกษาวิชาการบัญชีไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือได้รับประกาศนียบัตร หรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาชีพการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(๔) ไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๕) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๑๔ สมาชิกวิสามัญและสมาชิกสมทบต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีสัญชาติของประเทศซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ และประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญ แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ (๑) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

มาตรา ๑๕ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิกตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๑๖ สมาชิกสามัญมีสิทธิและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่

(๒) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่

(๓) เลือกตั้ง รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๕) ผิดงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตนตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(บ) สิทธิและหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

สมาชิกสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่ตาม (๑) (๔) (๕) และ (๖)

มาตรา ๑๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ หรือคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีมติเพิกถอนสำหรับกรณีสมาชิกกิตติมศักดิ์

(๔) ไม่ชำระค่าบำรุงสมาชิกโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมใหญ่สามัญสภาวิชาชีพบัญชีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การประชุมใหญ่อื่นนอกจากการประชุมใหญ่สามัญ เรียกว่า การประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๑๙ สมาชิกสามัญอาจขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ในการนี้ นายกสภาวิชาชีพบัญชีต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๒๐ ในการประชุมใหญ่ ต้องมีสมาชิกสามัญมาประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยคนจึงเป็นองค์ประชุม

การประชุมใหญ่ครั้งใด เมื่อล่วงพ้นเวลาที่กำหนดไว้เป็นเวลาสามสิบวันที่แล้วมีสมาชิกสามัญมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามวรรคหนึ่ง และการประชุมนั้นได้เรียกประชุมตามมาตรา ๑๙ ให้งดการประชุมครั้งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้จัดให้มีการประชุม ให้เลื่อนการประชุมนั้นออกไป โดยให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันและในการประชุมใหญ่ครั้งนี้ ให้องค์ประชุมประกอบด้วยสมาชิกสามัญเท่าที่มาประชุม

มาตรา ๒๑ ในการประชุมใหญ่ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้อุปนายกสภาวิชาชีพบัญชีคนที่หนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาวิชาชีพบัญชีและอุปนายกสภาวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้สมาชิกสามัญที่มาประชุมเลือกสมาชิกสามัญคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

หมวด ๓

คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

(๑) นายกสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ

(๒) กรรมการ โดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ประธานคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี และประธานคณะกรรมการจรรยาบรรณ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกสภาวิชาชีพบัญชีและกรรมการ โดยตำแหน่งตาม(๒) มีมติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับวิชาการบัญชีสองคนและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายหนึ่งคน

(๔) กรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ มีจำนวนไม่เกินห้าคน

ให้เลขาธิการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นกรรมการและเลขานุการ และจะมีผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ตามความจำเป็นและตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการตาม (๓) และ (๔) และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตาม (๔) ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๒๓ นายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่นายกสภาวิชาชีพบัญชี หรือกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๔) เพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการซึ่งเลือกตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชี หรือยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือยังมีได้มีการเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๔) ขึ้นใหม่ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่านายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งอีกได้ แต่นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีและกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๕) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๓

มาตรา ๒๕ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเลือกกรรมการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอุปนายกตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด ตำแหน่งเลขาธิการ ทรัพย์คุณิก และนายทะเบียน ตำแหน่งละหนึ่งคน และตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนดตามความจำเป็น

การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๒๖ การประชุมคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่มอบหมายก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๒) กระทำกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีในกิจการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ต่อที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี

(๔) จัดให้มีการประชุมใหญ่

(๕) ออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจะเข้าชื่อเสนอร่างข้อบังคับตามมาตรา ๒๘ (๓) ต่อสภาวิชาชีพบัญชีด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีตามมาตรา ๒๘ (๓) โดยไม่ชักช้า

มาตรา ๓๐ วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียม หรือร่างข้อบังคับตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๔ วรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีก่อน

ร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีอนุมัติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ความเห็นชอบตามวรรคสองแล้ว แล้วแต่กรณี เมื่อนายกสภาวิชาชีพบัญชีลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๓๑ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจกระทำการแทนสภาวิชาชีพบัญชี ในการนี้ นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านต่าง ๆ ให้มีคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีของแต่ละด้าน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นมีจำนวนตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ประธานกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านต่าง ๆ ให้มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสามัญ โดยที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่ง การแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของประธานกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชี ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

หมวด ๔

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

มาตรา ๓๓ ให้มีคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการบัญชี มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน และผู้แทนกรมการประกันภัย ผู้แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นกรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีมีอำนาจหน้าที่กำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี และกฎหมายอื่น

มาตรฐานการบัญชีต้องจัดทำขึ้นเป็นภาษาไทย

มาตรฐานการบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีกำหนดและปรับปรุงเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

เมื่อได้รับแจ้งจากผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน กรรมการประกันภัย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานอื่นใด ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีต้องดำเนินการตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และกำหนด ปรับปรุง หรือพัฒนามาตรฐานการบัญชีโดยพลัน

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดตามที่มอบหมายได้

มาตรา ๓๖ ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโลม

หมวด ๕

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชี หรือให้เอกสารใดต้องมีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรองหรือแสดงความเห็น ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วและใบอนุญาตนั้นมีได้ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพากรในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๓๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าวต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(๒) ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(๓) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา ๒๖๕ มาตรา ๓๒๓ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีหรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด ๕ และหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๔๐ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตอาจขอรับใบอนุญาตอีกได้เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีได้พิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีกเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สองแล้วผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา ๔๑ ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสิ้นผล เมื่อผู้รับใบอนุญาต

- (๑) ตาย
- (๒) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕
- (๔) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณ
- (๕) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(๖) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วนตามมาตรา ๔๓ และสภาวิชาชีพบัญชีไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา ๔๒ เมื่อสภาวิชาชีพบัญชีได้รับคำขอรับใบอนุญาตแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมิ
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕ ให้สภาวิชาชีพบัญชีพิจารณาออกใบอนุญาตให้
ผู้ยื่นคำขอโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่สภาวิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภาวิชาชีพบัญชีต้องแสดง
เหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิอุทธรณ์การไม่ออก
ใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

มาตรา ๔๓ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วม
ประชุมสัมมนา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง สภาวิชาชีพบัญชีจะมีคำสั่งพักใช้
ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้จนกว่าผู้นั้นจะได้ปฏิบัติตามก็ได้

หมวด ๖

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพ
บัญชีหรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับ
สภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๔๕ ผู้ทำบัญชีที่จะขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- (๒) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้
- (๓) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามฐานความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา ๓๕ (๓) เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี
- (๔) มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (๕) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

หมวด ๓

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๔๖ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณ

มาตรา ๔๗ ให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- (๓) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
- (๔) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

มาตรา ๔๘ ข้อความใดในสัญญาจ้างสอบบัญชีที่กำหนดให้มีผลเป็นการจำกัดหรือปฏิเสธความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ข้อความนั้นเป็นโมฆะ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะรายงานผลการสอบบัญชีโดยระบุข้อความใดอันแสดงว่าตนไม่รับผิดชอบในผลการตรวจสอบ หรือแสดงความไม่ชัดเจนในผลการตรวจสอบเพราะเหตุที่ตนมิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วนที่พึงคาดหวังได้จากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือโดยครบถ้วนตามมาตรฐานการสอบบัญชีมิได้

การกระทำตามวรรคสองถือว่าเป็นการพฤติผิดจรรยาบรรณ
มาตรา ๔๕ โทษการประพฤติผิดจรรยาบรรณ มีดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือนเป็นหนังสือ

(๒) ภาคทัณฑ์

(๓) พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านที่
ประพฤติผิดจรรยาบรรณ โดยมีกำหนดเวลา แต่ไม่เกินสามปี

(๔) เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภา
วิชาชีพบัญชี

มาตรา ๕๐ ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน
ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี
จากผู้ซึ่งมีความเที่ยงธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติและไม่มี
ลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสามัญ

(๒) ประกอบวิชาชีพบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภา
วิชาชีพบัญชี

(๓) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๔) ไม่ดำรงตำแหน่งนายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการอื่นตาม
พระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่เป็นการสมควรให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐและคณะกรรมการ
จรรยาบรรณได้วินิจฉัยเรื่องเกี่ยวกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณโดยมีมาตรฐานเดียวกัน ให้
คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชีขอให้ส่วน
ราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ดูแลเรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชีแต่งตั้งผู้แทนของตนเพื่อเป็นกรรมการจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีนี้ไม่ให้
นำความในวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) มาใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณเลือกกรรมการจรรยาบรรณด้วยกันคนหนึ่ง เป็นประธาน
กรรมการ และจะให้มีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการจรรยาบรรณกำหนดก็ได้

มาตรา ๕๑ ให้กรรมการจรรยาบรรณมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับ
การแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ให้กรรมการจรรยาบรรณซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่า
กรรมการจรรยาบรรณใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๕๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการจรรยาบรรณพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐

(๔) ที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชีมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสามัญที่มาประชุม แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองร้อยคะแนนเสียง

ในกรณีที่ตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งกรรมการจรรยาบรรณแทนตำแหน่งที่ว่างไปพลางก่อน และให้กรรมการจรรยาบรรณซึ่งได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้จนถึงการประชุมใหญ่คราวต่อไป

มาตรา ๕๓ เมื่อมีผู้กล่าวหาหรือปรากฏต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยเร็ว

สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวหาารู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณและรู้ตัวผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ทั้งนี้ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการประพฤติผิดจรรยาบรรณนั้น

การยื่นคำกล่าวหา การสอบสวน และการพิจารณาเรื่องจรรยาบรรณให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ในการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการจรรยาบรรณจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ โดยประกอบด้วยกรรมการจรรยาบรรณอย่างน้อยหนึ่งคนและอนุกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ (๑) (๓) และ (๔) ตามจำนวนที่เห็นสมควร

คณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานใด เพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนก็ได้

เมื่อคณะอนุกรรมการทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้เสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณเพื่อพิจารณา

การถอนเรื่องการกล่าวหาที่ได้ยื่นหรือแจ้งไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๔ เมื่อคณะกรรมการจรรยาบรรณพิจารณาจากผลการสอบสวนแล้วมีมติว่าผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้มีคำสั่งลงโทษผู้นั้นตามมาตรา ๕๕

ในกรณีที่คณะกรรมการจรรยาบรรณมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหามิได้ประพฤติผิดจรรยาบรรณให้สั่งยกคำกล่าวหา

การออกคำสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่งหรือการออกคำสั่งยกคำกล่าวหาตามวรรคสอง ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

มาตรา ๕๕ ผู้กล่าวหาหรือผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณสั่งลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๕๔ ต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์คำสั่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เว้นแต่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการจรรยาบรรณที่คณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๗ กรรมการจรรยาบรรณหรืออนุกรรมการจรรยาบรรณผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องที่ปรึกษาหารือเรื่องหนึ่งเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณา ปรึกษาหารือ หรือลงคะแนนเสียงในเรื่องนั้น

มาตรา ๕๘ ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะกรรมการจรรยาบรรณโดยอนุโลม

หมวด ๘

การกำกับดูแล

มาตรา ๕๙ ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการประกันภัย อธิบดีกรมสรรพากร ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นายกสภาวิชาชีพบัญชี ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
ประธานสมาคมธนาคารไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
วิชาการบัญชีสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรม
พัฒนาธุรกิจการค้าเป็นผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น

ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่ธุรการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี
มอบหมาย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการ
แต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๖๐ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายและ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพบัญชี

(๒) เสนอแนะให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕

(๓) ให้ความเห็นชอบข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และมาตรฐาน
การบัญชีตามมาตรา ๓๔ วรรคสาม

(๔) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามมาตรา ๔๒
วรรคสอง

(๕) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้กล่าวหาหรือผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณสั่งลงโทษตาม
มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง

(๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๖๑ ในการดำเนินการของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตาม
มาตรา ๖๐ (๑) ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาวิชาชีพบัญชี

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้สมาชิก กรรมการ หรืออนุกรรมการอื่นใดของสภาวิชาชีพบัญชีหรือ
บุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี

(๓) สั่งเป็นหนังสือให้สภาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ระงับ แก้ไข หรือวางมาตรการแก้ไขการกระทำอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๖๒ ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และคณะอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ เมื่อปรากฏว่านายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการ หรืออนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีหรือกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงแก่สภาวิชาชีพบัญชี ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำการสอบสวนโดยเร็ว และเสนอผลการพิจารณาเพื่อให้รัฐมนตรีมีคำสั่งให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการ หรืออนุกรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่กรรมการ โดยตำแหน่งตามมาตรา ๒๒ (๒) ผู้ใดถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๒ (๒) ด้วย

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งตามมาตรา ๖๓ อันเป็นผลให้จำนวนกรรมการของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่พึงมี

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งสมาชิกสามัญเท่าจำนวนกรรมการที่จะมีได้ตามมาตรา ๒๒ เป็นกรรมการชั่วคราวแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งในวันเดียวกันกับวันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งให้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกรรมการใหม่ตามมาตรา ๒๒ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการชั่วคราว เว้นแต่มีวาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน รัฐมนตรีจะสั่งให้ไม่มีการเลือกตั้งก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้กรรมการชั่วคราวซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่แล้ว

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แห่งประเทศไทยเป็นนายกสภาวิชาชีพบัญชีจนกว่าจะมีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๕ ในระหว่างที่สภาวิชาชีพบัญชียังมีสมาชิกไม่ถึงห้าร้อยคน ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำหน้าที่สภาวิชาชีพบัญชีเพื่ออนุมัติหรือให้ความเห็นชอบข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา ๑๖ ให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ในเรื่องเดียวกันออกใช้บังคับ

ในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจปฏิบัติตามกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้ในเรื่องใด ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนดวิธีปฏิบัติหรือยกเว้นการปฏิบัติในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไป

มาตรา ๑๗ ในวาระเริ่มแรกที่ยังมิได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ใช้มาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้นและใช้กันแพร่หลายอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนก็ได้

มาตรา ๑๘ นิติบุคคลใดให้บริการการสอบบัญชีหรือการทำบัญชีอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นขอจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันตามมาตรา ๑๑ (๑) ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องไม่เกินกว่าสามปี

(๒) คำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๑๑ (๒) ให้ครบถ้วนภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้การประกอบวิชาชีพบัญชีได้ขยายครอบคลุมออกไปหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการทำบัญชี การสอบบัญชี การบัญชีบริหาร การวางระบบบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี หรือบริการด้านอื่น ซึ่งมี

ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมในทางธุรกิจต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง สมควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่ภายใต้การดูแลของสภาวิชาชีพบัญชีเดียวกัน เพื่อเป็นศูนย์รวมและส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น รวมทั้งให้ความรู้และพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีคุณภาพและมาตรฐานและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตลอดจนเพื่อให้มีการควบคุมจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

จันทนา เจตินัย

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2550 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2554 บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ครูวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร

ประสบการณ์ในการสอน

พ.ศ. 2524-ปัจจุบัน

ประสบการณ์ในการเขียนตำรา

หนังสือประกอบการสอนวิชาบัญชีอุตสาหกรรมและระบบใบสำคัญ

